

UNESCO

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Φωτογραφία εξώφυλλου:
© Διομήδης Νικήτα

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2014/ΤΕΥΧΟΣ 172
ISSN 1986-4442

UNESCO

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Υπεύθυνος έκδοσης:
Πάυλος Παρασκευάς

Επιμέλεια ύλης - μεταφράσεις:
Θέκλα Παπαντωνίου
Αντιγόνη Πολυεική

Σχεδιασμός & ηλεκτρονική σελιδοποίηση:
Αντιγόνη Πολυεική

Διεύθυνση:
Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO
Πολιτιστικές Υπηρεσίες
Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
Ιφιγενείας 27, 2007 Στρόβολος
Τηλ: 22809809, 22809810
Ηλ. Διεύθυνση: unesco@culture.moec.gov.cy
Ιστοσελίδα: www.unesco.org.cy

Εκδοτικό Σημείωμα

Η έναρξη του έτους βρίσκει τη χώρα μας αντιμέτωπη με νέες προκλήσεις. Καλούμαστε να πετύχουμε το μέγιστο αποτέλεσμα με το μικρότερο κόστος, να κάνουμε μία ειλικρινή αποτίμηση των πεπραγμένων και όσων απομένουν ακόμα να εφαρμοστούν, να αξιολογήσουμε την αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων δομών και να αναπτύξουμε καινοτόμες στρατηγικές που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των καιρών. Ως Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε να εργαζόμαστε μεθοδικά στο μέτρο των δυνατοτήτων μας για τη διάδοση των στόχων της UNESCO και την εφαρμογή προγραμμάτων που εμπίπτουν στους τομείς δραστηριοτήτων του Οργανισμού.

Η κληρονομιά που κουβαλάμε ως λαός και οι πανανθρώπινες αξίες που πρεσβεύει η UNESCO αποτελούν μία στέρεη βάση στην οποία μπορούμε να στηρίξουμε τις ελπίδες μας για ανάκαμψη – και δεν εννοούμε μόνο οικονομική. Η ανθρωπιά, το φιλότιμο, η αλληλεγγύη, η ανεκτικότητα, η δικαιοσύνη και η ελευθερία αποτελούν προϋποθέσεις για την επίτευξη κοινωνικής συνοχής και νοηματοδοτούν την ύπαρξή μας, καθώς ζούμε σε σχέση με ένα σύνολο ανθρώπων και όρων που υπερβαίνουν τα εθνικά σύνορα. Η εγωκεντρική προσκόλληση στα «του οίκου μας» και η ιδιοτελής επιδίωξη του προσωπικού κέρδους με κάθε τίμημα αποδεικνύονται κοντόφθαλμες προσεγγίσεις, που συμβάλλουν στην υποβάθμιση της ποιότητας ζωής μας και σπέρνουν τη διχόνοια, τη στιγμή που απαιτείται ακόμα περισσότερο, σε ολόκληρο τον κόσμο, να εργαστούμε σκληρά και να συνεργαστούμε αρμονικά. Με πνεύμα ελεύθερο, να μάθουμε ν' ακούμε και να διατυπώνουμε απόψεις χωρίς εμπάθεια, να κρίνουμε όσα συμβαίνουν γύρω μας και να διεκδικούμε, να υπερνικούμε τους φόβους μας και να ενεργούμε με σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, για εμάς και για τους άλλους. Κάπως έτσι διατύπωσε την ελευθερία και ο Νέλσον Μαντέλα, Πρέσβης Καλής Θέλησης της UNESCO, ο οποίος απεβίωσε τον περασμένο Δεκέμβριο, αφήνοντάς μας ως παρακαταθήκη μία ζωή αγώνων για την ισότητα και τη δικαιοσύνη:

«Για να 'ναι κανείς ελεύθερος, δεν αρκεί να σπάσει τα δικά του δεσμά, αλλά χρειάζεται να ζει με τρόπο που να σέβεται και να διευρύνει την ελευθερία των άλλων».

Πάυλος Παρασκευάς
Γενικός Γραμματέας
Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO

© unesco

37η Σύνοδος της Γενικής Διάσκεψης της UNESCO

Πραγματοποιήθηκε στις 5-20 Νοεμβρίου 2013 στην Έδρα της UNESCO στο Παρίσι, η 37η Σύνοδος της Γενικής Διάσκεψης του Οργανισμού. Σε αυτήν έλαβαν μέρος περισσότεροι από 3000 συμμετέχοντες, αντιπρόσωποι των 195 κρατών μελών, διεθνών οργανισμών, διακυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Κύριος στόχος της Γενικής Διάσκεψης, που συνεδριάζει κάθε δύο χρόνια, είναι η κατάρτιση της Μεσοπρόθεσμης Στρατηγικής της UNESCO και η εξέταση και έγκριση του διετούς προγράμματος δράσης και προϋπολογισμού του Οργανισμού. Πρόεδρος της Γενικής Διάσκεψης για τη διετία 2013-2015 εκλέγηκε ο Αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας της Κίνας κ. Hao Ping. Παράλληλα, η κα Irina Bokova επανεξελέγη για μία ακόμα τετραετία στη θέση της Γενικής Διευθύντριας της UNESCO.

Η φετινή Σύνοδος πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των μεγάλων μεταρρυθμίσεων που έχουν στόχο την αναδιάρθρωση και ενίσχυση του Οργανισμού, ώστε να καταστεί πιο ουσιαστικός και αποτελεσματικός για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων σε θέματα ειρήνης και ανάπτυξης.

Η Μεσοπρόθεσμη Στρατηγική της UNESCO για την προσεχή δεκαετία (2014-2021) ορίζει τις θέσεις της για τον ρόλο που επιθυμεί να διαδραματίσει στη διαμόρφωση και τον συντονισμό πολιτικής σχετικά με τους νέους Αναπτυξιακούς Στόχους που, μετά το 2015, θα αντικαταστήσουν τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (ΑΣΧ) που υιοθετήθηκαν το 2000.

«Απομένουν λίγο περισσότερο από δύο χρόνια μέχρι τη λήξη της προθεσμίας», δήλωσε η Γενική Διευθύντρια κα Irina Bokova. «Σε πολλούς τομείς η επίτευξη των στόχων αυτών είναι εφικτή. Δεν είναι μόνο θέμα ανάπτυξης, αλλά συνάμα θέμα αξιοπιστίας. Πρέπει να φανούμε συνεπείς στις υποσχέσεις που δώσαμε το 2000, για να είμαστε αξιόπιστοι στους νέους στόχους που θα ακολουθήσουν».

Σε επίπεδο Υπουργών, την Κυπριακή Κυβέρνηση εκπροσώπησε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κυριάκος Κενεβέζος, ο οποίος προσφώνησε την Ολομέλεια της Διάσκεψης, την Πέμπτη 7 Νοεμβρίου 2013. Στην ομιλία του, ο κ. Κενεβέζος αναφέρθηκε στη διαχρονικότητα των αξιών που προωθεί η UNESCO και στις προσπάθειες της Κυπριακής Δημοκρατίας να προωθήσει αρχές όπως η ισότητα, η δικαιοσύνη, η κοινωνική συνοχή, η πολιτιστική πολυμορφία και η αειφόρος ανάπτυξη. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε δράσεις της Κύπρου για την προστασία της παγκόσμιας κληρονομιάς, υλικής και άυλης, καθώς και στον επαναπατρισμό πολιτιστικών αγαθών, που είχαν απομακρυνθεί παράνομα από την Κύπρο μετά την τουρκική εισβολή του 1974.

Την Κυπριακή Αντιπροσωπεία στη Γενική Διάσκεψη στελέχωσαν αξιωματούχοι του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, η Αναπληρωτής Μόνιμος Αντιπρόσωπος της Κύπρου στον Οργανισμό, Λειτουργοί της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO και ο Συντονιστής του Προγράμματος SEMEP οι οποίοι παρακολούθησαν τις συνεδριάσεις των Επιτροπών Εκπαίδευσης, Πολιτισμού, Επιστημών και Επικοινωνίας και Πληροφόρησης.

Στα πλαίσια της Διάσκεψης πραγματοποιήθηκε και η Διαπεριφερειακή Συνάντηση των Εθνικών Επιτροπών των κρατών μελών του Οργανισμού, στη διάρκεια της οποίας οι αντιπρόσωποι των Εθνικών Επιτροπών είχαν την ευκαιρία

© unesco

να παρουσιάσουν το Πρόγραμμα και τις Δράσεις τους. Της Γενικής Διάσκεψης προηγήθηκε το 8ο Φόρουμ Νεολαίας της UNESCO (29-31 Οκτωβρίου 2013), στο οποίο η Κύπρος εκπροσωπήθηκε από Λειτουργό της μη κυβερνητικής οργάνωσης «Hope for Children» UNCRC Policy Center.

Το σχέδιο δαπανών που εγκρίθηκε για την επόμενη διετία στους τομείς αρμοδιότητας του Οργανισμού (Εκπαίδευση, Πολιτισμός, Φυσικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες, Επικοινωνία), ανέρχεται στο ποσό των 507 εκατομμυρίων δολαρίων. Η ανάπτυξη της Αφρικής και η Ισότητα των Φύλων θα συνεχίσουν να αποτελούν κορυφαίες προτεραιότητες της UNESCO για τα επόμενα οκτώ χρόνια, ενώ οι στόχοι της παγκόσμιας ειρήνης και της βιώσιμης ανάπτυξης θα διέπουν το σύνολο των δραστηριοτήτων του Οργανισμού. Παράλληλα, η UNESCO θα εξακολουθήσει να δίνει προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της νεολαίας.

© unesco

© unesco

Διαπεριφερειακή Συνάντηση Εθνικών Επιτροπών

Στο πλαίσιο των εργασιών της Γενικής Διάσκεψης της UNESCO, πραγματοποιήθηκε η Διαπεριφερειακή Συνάντηση των Εθνικών Επιτροπών UNESCO στις 4 Νοεμβρίου 2013, στην έδρα του Οργανισμού στο Παρίσι.

Στη συνάντηση συμμετείχαν περίπου 180 αντιπρόσωποι 130 κρατών μελών του Οργανισμού (μέλη Εθνικών Επιτροπών και Μόνιμων Αντιπροσωπειών) καθώς και μέλη της Γραμματείας του Οργανισμού. Πρόεδρος της συνάντησης εκλέχθηκε ο Γενικός Γραμματέας της Εθνικής Επιτροπής της Ακτής Ελεφαντοστού κ. M. Lou Mathieu Bamba.

Στην εναρκτήρια ομιλία της, η Γενική Διευθύντρια του Οργανισμού κα Irina Bokova επεσήμανε πως οι Εθνικές Επιτροπές αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους φορείς για την υλοποίηση των στόχων της UNESCO και παρατήρησε τη θετική διάθεση που υπάρχει για επανεξέταση του τρόπου εργασίας του Οργανισμού με σκοπό τη βελτίωση της απήχησης και επιρροής του.

Το πρόγραμμα της συνάντησης περιλάμβανε την εξέταση θεμάτων όπως η συμμετοχή των Εθνικών Επιτροπών στις δράσεις της UNESCO για τη διαμόρφωση του παγκόσμιου αναπτυξιακού πλαισίου μετά το 2015, οι δράσεις και πρωτοβουλίες των Επιτροπών για τη Νεολαία και οι νέοι όροι του Προγράμματος Συμμετοχής, του κυριότερου προγράμματος για χρηματοδότηση δράσεων στους τομείς δραστηριοποίησης του Οργανισμού.

Κλείνοντας τις εργασίες της συνάντησης, ο κ. Eric Falt, Αναπληρωτής Γενικός Διευθυντής της UNESCO σε θέματα Διεθνών Σχέσεων, ευχαρίστησε τους συμμετέχοντες για την ανταλλαγή απόψεων και εισηγήσεων, επισημαίνοντας παράλληλα την αξία και τη δυναμική του δικτύου των Εθνικών Επιτροπών.

Φόρουμ Ηγετών των Κρατών Μελών της UNESCO

© ΥΠΠ Κύπρου

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Κυριάκος Κενεβέζος εκπροσώπησε την Κύπρο στο Φόρουμ ηγετών της UNESCO, που πραγματοποιήθηκε στις 6 Νοεμβρίου 2013. Το θέμα του Φόρουμ ήταν: «Κινητοποίηση και συνεισφορά της UNESCO στο αναπτυξιακό πρόγραμμα μετά το 2015, μέσω της εκπαίδευσης, των επιστημών, του πολιτισμού, της επικοινωνίας και της πληροφόρησης».

Στόχος ήταν η ανανέωση της δέσμευσης των Κυβερνήσεων για την προώθηση συγκεκριμένων αναπτυξιακών στόχων, καθώς πλησιάζει η προθεσμία του 2015 για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας, που υιοθετήθηκαν το 2000.

Οι κύριοι ομιλητές του Φόρουμ ήταν η Πρόεδρος της Κόστα Ρίκα κα Laura Chinchilla, ο Πρόεδρος της Τυνησίας κ. Moncef Marzouki και ο Πρωθυπουργός της Λιθουανίας κ. Algirdas Butkevicius. Τη συζήτηση που ακολούθησε συντόνισαν ο Υπουργός Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού της Ινδίας κ. Shashi Tharoor και ο τηλεπαρουσιαστής του Al Jazeera κ. Stephen Cole.

Οι Υπουργοί που παρευρέθηκαν στο Φόρουμ αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με τους τρόπους επίτευξης

μακροχρόνιας ειρήνης και αειφόρου ανάπτυξης, σε έναν κόσμο που μεταβάλλεται διαρκώς, θέτοντας νέες προκλήσεις, οι οποίες ξεπερνούν τα εθνικά σύνορα. Σύμφωνα με τη Γενική Διευθύντρια της UNESCO κα Irina Bokova, «η απάντηση βρίσκεται στο Καταστατικό της UNESCO: η μακροχρόνια ειρήνη και ανάπτυξη πρέπει να στηρίζονται σε θεμέλια πιο σταθερά από απλές οικονομικές και πολιτικές διευθετήσεις. Είναι σημαντικό να τοποθετούν στη βάση την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, το δικαίο, την ελευθερία έκφρασης και την απρόσκοπτη πρόσβαση σε πληροφορίες».

Παρά το γεγονός ότι οι Αναπτυξιακοί Στόχοι της Χιλιετίας οριοθέτησαν ένα πλαίσιο για την καταπολέμηση της φτώχειας, των ασθενειών, της άγνοιας και της ανισότητας, εντούτοις εκατομμύρια άνθρωποι σε όλο τον κόσμο εξακολουθούν να βρίσκονται παγιδευμένοι σε απάνθρωπες συνθήκες ζωής. Η παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης, και όχι μόνο η διασφάλιση της πρόσβασης σε σχολεία, παραμένει σε εκκρεμότητα και είναι ένας ακόμα στόχος στον οποίο τα κράτη χρειάζεται να επενδύσουν.

Πέρα από την επιβεβαίωση της ανάγκης για περαιτέρω προώθηση των υφιστάμενων αναπτυξιακών στόχων, ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στον ρόλο που διαδραματίζει ο πολιτισμός στην αειφόρο ανάπτυξη. Ο πολιτισμός είναι έκφραση ταυτότητας, πηγή ευημερίας και παράγοντας κοινωνικής αρμονίας. Η UNESCO πρέπει να προβάλλει τη θετική επίδραση του πολιτισμού και να εμποδίσει την πολιτικοποίησή του με τρόπο που να στρέφει το ένα έθνος ενάντια στο άλλο.

Τα κύρια σημεία και εισηγήσεις που συζητήθηκαν στο Φόρουμ Ηγετών καταγράφηκαν για να τροφοδοτήσουν τις εξειδικευμένες συζητήσεις που ακολούθησαν στη διάρκεια της Γενικής Διάσκεψης της UNESCO και για να συμβάλουν στη διαμόρφωση του παγκόσμιου αναπτυξιακού πλαισίου μετά το 2015.

8ο Φόρουμ Νεολαίας της UNESCO

της Rafaela Camassa
Advocacy and Policy Officer
«Hope for Children»
UNCRC Policy Center

Το 8ο Φόρουμ Νεολαίας της UNESCO διεξήχθη στις 29-31 Οκτωβρίου 2013, στην έδρα του Οργανισμού στο Παρίσι. Είχα την ευκαιρία να επιλεγώ από την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO για να συμμετάσχω στο Φόρουμ ως η νεαρή εκπρόσωπος της Κύπρου.

Το γενικό θέμα του Φόρουμ ήταν «Νεολαία και Κοινωνική Ενσωμάτωση: Κοινωνική Συμμετοχή, Διάλογος και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων».

© Rafaela Camassa

© Αντιγόνη Πολυεική

Το Φόρουμ συζήτησε τη στρατηγική της UNESCO για τη νεολαία για το 2014-2021 και οι νέοι συμμετέχοντες στο Φόρουμ διαμόρφωσαν συγκεκριμένες προτάσεις που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της 37ης συνόδου της Γενικής Διάσκεψης της UNESCO, που πραγματοποιήθηκε στις 5-20 Νοεμβρίου 2013. Οι συστάσεις είχαν ως βάση τρεις κύριους άξονες: 1) Τη διαμόρφωση και αναθεώρηση πολιτικών με τη συμμετοχή της νεολαίας, 2) Την ανάπτυξη ικανοτήτων για τη μετάβαση στην ενήλικη ζωή, 3) Τη συμμετοχή στα κοινά, τη δημοκρατική συμμετοχή και την κοινωνική καινοτομία.

Κύριο ζήτημα που επανειλημμένα αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια των συζητήσεων ήταν η ανεργία των νέων και τρόποι καταπολέμησής της, με έμφαση στη δυνατότητα των κρατών μελών να χρηματοδοτούν πρωτοβουλίες νέων και τη νεανική επιχειρηματικότητα. Άλλος σημαντικός παράγοντας στη διαμόρφωση προτάσεων ήταν η ενσωμάτωση των αναγκών και επιθυμιών των συχνά περιθωριοποιημένων ομάδων νέων, όπως των νέων με αναπηρίες. Μου δόθηκε, επίσης, η ευκαιρία να συμμετάσχω στην επιλογή των νεανικών προγραμμάτων που έλαβαν τη σφραγίδα της UNESCO (UNESCO Label).

Τα προγράμματα που επιλέγηκαν για τη γεωγραφική ομάδα Ευρώπης-Βορείου Αμερικής ήταν από τη Γαλλία, την Ελλάδα και το Βέλγιο.

Είχα επίσης τη δυνατότητα να αντλήσω έμπνευση από άλλους νέους ομιλητές και προσκεκλημένους στο Φόρουμ, όπως η Shamla Majaral, η Πρέσβειρα για τη νεολαία με αναπηρίες του Trinidad and Tobago, ο Nick D' Aloisio από το Ηνωμένο Βασίλειο, η νεαρή ερευνήτρια Karen Nathalia Ceron Steevens, η οποία έλαβε το βραβείο UNESCO/Juan Bosch για την προώθηση της κοινωνικής επιστημονικής έρευνας στη Λατινική Αμερική και στην Καραϊβική, ο Φινλανδός ραπ καλλιτέχνης της νοηματικής γλώσσας Signmark, η Sofia Apelgren από τη Σουηδία, ιδρύτρια του Mitt Liv, η Anjali Sarker από το Bangladesh, μία από τους εμπνευστές της ιδέας Toilet+ και ο Jeronimo Calderon από την Ελβετία, ιδρυτής του Euforia.

Παρόντες στο Φόρουμ ήταν επίσης ο Ahmed Alhendawi, πρώτος απεσταλμένος του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για τη Νεολαία καθώς και η Γενική Διευθύντρια της UNESCO κα Irina Bokova, η οποία άνοιξε το 8ο Φόρουμ Νεολαίας με μια έκκληση σε όλους τους συμμετέχοντες: «Πάρτε τον έλεγχο. Μιλήστε και εκφραστείτε. Να είστε τολμηροί και θρασεείς».

Η εμπειρία του Φόρουμ ήταν μοναδική από κάθε άποψη. Δεν έχει κανείς συχνά την ευκαιρία να βρεθεί ανάμεσα σε συνομήλικούς του από κάθε γωνιά της γης. Γι' αυτό τον λόγο θεωρώ ότι το πιο σημαντικό κομμάτι της συμμετοχής μου στο τριήμερο Φόρουμ ήταν οι γνωριμίες και οι ανταλλαγές που έκανα με άλλους νέους συμμετέχοντες. Οι ανησυχίες αλλά και οι ιδέες που μοιραζόμαστε είναι παρόμοιες, ανεξαρτήτως χώρας καταγωγής και υποβάθρου. Μέσω του Φόρουμ είχαμε την ευκαιρία να τις συζητήσουμε και να βρούμε κοινές λύσεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε όλοι στις χώρες διαμονής μας, αφήνοντας να ακουστεί η νεανική μας φωνή.

Επαναπατρισμός Εικόνων της Εκκλησίας του Χριστού Αντιφωνητή και άλλων Βυζαντινών Αντικειμένων

Το 2013 επαναπατρίστηκε ο μεγαλύτερος αριθμός πολιτιστικών αγαθών, τα οποία περιλαμβάνουν εκκλησιαστικές εικόνες, τοιχογραφίες και ψηφιδωτά, που λεηλατήθηκαν και απομακρύνθηκαν παράνομα από την Κύπρο μετά την εισβολή των Τούρκων το 1974. Τα αντικείμενα αυτά αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της πολιτιστικής, πνευματικής και θρησκευτικής ζωής της Κύπρου. Πρόκειται για εξαιρετικά δείγματα Κυπριακής Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής εκκλησιαστικής τέχνης.

Επαναπατρισμός εικόνων από την Ολλανδία στην Κύπρο

Οι τέσσερις εικόνες του 16ου αιώνα, οι οποίες αποδίδονται στον ζωγράφο Λούτζιο Εικονογράφο, κοσμούσαν το εικονοστάσιο της εκκλησίας του Χριστού Αντιφωνητή στο χωριό Καλογραία, στην κατεχόμενη επαρχία Κερύνειας. Απεικονίζουν τους Ευαγγελιστές Ιωάννη και Μάρκο και τους αποστόλους Πέτρο και Παύλο. Στο εσωτερικό της εκκλησίας, που κτίστηκε τον 12ο αιώνα και τροποποιήθηκε αργότερα τον 15ο αιώνα, σώζονταν μέχρι το 1974 εξαιρετικές τοιχογραφίες και εικόνες μοναδικής καλλιτεχνικής αξίας και ιστορικής σημασίας. Δυστυχώς, μετά το 1974 μεγάλο μέρος αυτών των τοιχογραφιών

αποτοιχίστηκαν, τεμαχίστηκαν και φυγαδεύτηκαν στο εξωτερικό μαζί με τις εικόνες που βρίσκονταν στο ξυλόγλυπτο εικονοστάσι και τα βημόθυρα. Οι τέσσερις εν λόγω εικόνες εντοπίστηκαν τον Μάιο 1995 στην κατοχή ενός Ολλανδού ιδιώτη, ο οποίος τις αγόρασε από έναν Αρμένιο έμπορα λίγο μετά την τουρκική εισβολή του 1974.

Η Εκκλησία της Κύπρου, ως ο νόμιμος ιδιοκτήτης των εικόνων και σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης της Χάγης του 1954 για την Προστασία των Πολιτιστικών Αγαθών σε Περίπτωση Ένοπλης Σύγκρουσης καθώς και του Πρώτου Πρωτοκόλλου της, κατέθεσε αγωγή το 1995 στο Δικαστήριο του Ρότερνταμ για τον επαναπατρισμό τους. Σε όλη τη διαδικασία διεκδίκησης του επαναπατρισμού των εικόνων είχε σημαντικό ρόλο η κα. Τασούλα Χατζητοφή, ιδρύτρια του Walk of Truth (<http://walkoftruth.com/>).

Το αίτημα της Εκκλησίας της Κύπρου απορρίφθηκε με απόφασή του Δικαστηρίου στις 4 Φεβρουαρίου 1999, παρόλο που αναγνωρίστηκε η κυπριακή προέλευση των εικόνων καθώς και το γεγονός ότι η Εκκλησία της Κύπρου ήταν ο νόμιμος ιδιοκτήτης τους πριν κλαπούν από την εκκλησία του Χριστού Αντιφωνητή στην κατεχόμενη Κύπρο. Η δικαιολογία για την απόρριψη βασιζόταν στο επιχείρημα ότι η

Σύμβαση της Χάγης και το Πρώτο Πρωτόκολλό της δεν έχουν άμεση δεσμευτική ισχύ για τους πολίτες αλλά επιβάλλουν υποχρεώσεις μόνο στα συμβαλλόμενα κράτη. Σύμφωνα με τον μέχρι τότε Ολλανδικό νόμο, η Σύμβαση της Χάγης δεν μπορούσε να εφαρμοστεί επαρκώς για να μπορούν να επιστραφούν τα εν λόγω πολιτιστικά αγαθά και έδινε δικαίωμα στον κάτοχο των εικόνων να είναι πλέον ο νόμιμος ιδιοκτήτης, εφόσον δεν υπήρχαν επαρκή στοιχεία ότι δεν ενήργησε καλή τη πίστει κατά τον χρόνο απόκτησής τους. Η απόφαση του Δικαστηρίου του Ρότερνταμ επικυρώθηκε από το Εφετείο της Χάγης το 2002.

Στη συνέχεια, η Ολλανδία προχώρησε το 2007 σε τροπολογία της ισχύουσας εθνικής της νομοθεσίας έτσι ώστε να μπορεί να εφαρμόζεται ορθά η Σύμβαση της Χάγης και να έχει ισχύ και πάνω στους ίδιους τους πολίτες. Με τα νέα δεδομένα, το Δικαστήριο του Ρότερνταμ δικαίωσε την Κυπριακή Δημοκρατία στην εκ νέου διεκδίκηση της επιστροφής των τεσσάρων εικόνων.

Μετά από συντονισμένες προσπάθειες των αρμόδιων αρχών της Κυπριακής Δημοκρατίας με τις ολλανδικές αρχές, και ιδιαίτερα με το Υπουργείο Παιδείας, Πολιτισμού και Επιστημών της Ολλανδίας, υπογράφηκε στις

Ρίζα του Ιεσσαί (λεπτομέρεια), Εκκλησία Χριστού Αντιφωνητή, Καλογραία @Τμήμα Αρχαιοτήτων

18 Σεπτεμβρίου 2013 η πράξη μεταβίβασης των τεσσάρων εικόνων της εκκλησίας του Χριστού Αντιφωνητή από την Ολλανδία στην Κύπρο. Μία σεμνή τελετή επαναπατριsmού των έργων πραγματοποιήθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου 2013 στο Βυζαντινό Μουσείο του Ιδρύματος Μακαρίου Γ', στη Λευκωσία, όπου θα εκτίθενται μέχρι την τελική τους επιστροφή στην δικαιωματική τους θέση στο εικονοστάσιο της εκκλησίας του Αντιφωνητή στην κατεχόμενη Καλογραία.

Επαναπατριsmός βυζαντινών αρχαιοτήτων από τη Γερμανία

Ο μεγαλύτερος αριθμός κλεμμένων εκκλησιαστικών αρχαιοτήτων εντοπίστηκε το 1997, χάριν στη συνεργασία της γερμανικής και κυπριακής αστυνομίας στο Μόναχο, στην κατοχή του Τούρκου αρχαιοκάπηλου Aydin Dikmen. Ο Dikmen, με την ανοχή των κατοχικών δυνάμεων, αποξήλωσε δεκάδες ελληνοκυπριακές εκκλησίες και εκκλησίες της Μαρωνίτικης κοινότητας στην κατεχόμενη Κύπρο από τους θησαυρούς τους, βίαια αφαιρώντας ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, εικόνες ή παλαιά χειρόγραφα.

Μεταξύ των κλεμμένων τοιχογραφιών που βρέθηκαν στην κατοχή του τούρκου αρχαιοκάπηλου υπήρχαν και τμήματα τοιχογραφιών από την εκκλησία του Χριστού Αντιφωνητή στην Καλογραία. Δυστυχώς, μέχρι να εντοπιστούν οι αρχαιότητες ο Dikmen είχε ήδη προλάβει να διοχετεύσει στην παράνομη διεθνή αγορά έργων μεγάλο αριθμό εκκλησιαστικών έργων. Μερικά από τα αντικείμενα επιστράφηκαν στην Κύπρο αμέσως μετά τον εντοπισμό τους, όπως το ψηφιδωτό του 6ου αιώνα

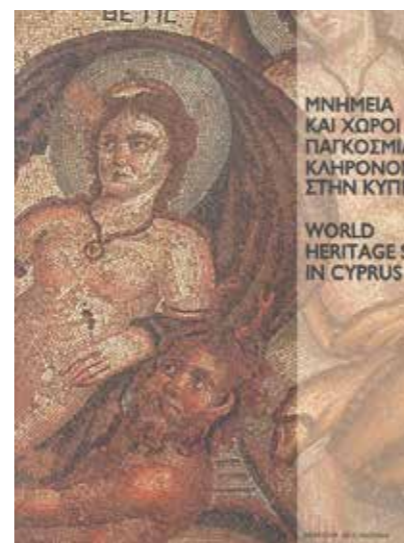
που απεικονίζει τον απόστολο Θαδδαίο από την εκκλησία της Παναγίας της Κανακαριάς. Άλλα επαναπατρίστηκαν σταδιακά, όπως οι τοιχογραφίες του 13ου/14ου αιώνα από την εκκλησία του Αγίου Ευφημιανού, στην κατεχόμενη Λύση, οι οποίες επέστρεψαν στην Κύπρο το 2012 μετά από μακρόχρονη παραμονή τους στο Ίδρυμα Menil του Houston στο Texas.

Τα αντικείμενα που εντοπίστηκαν στην κατοχή του Dikmen φυλάχθηκαν σε αποθήκες της Υπηρεσίας Δίωξης Εγκλήματος στο Μόναχο και η υπόθεση αρχαιοκαπηλίας οδηγήθηκε στην Γερμανική Δικαιοσύνη. Η δυσκολία για την εκδίκαση της υπόθεσης οφειλόταν κυρίως στην ανεπάρκεια αποδεικτικών στοιχείων για την κυπριακή προέλευση αυτών των αντικειμένων. Η γνωμοδότηση διεθνώς αναγνωρισμένων Κύπριων και ξένων βυζαντινολόγων συνέβαλε τελικά στη θετική έκβαση της υπόθεσης και πρόσφατα το εφετείο του Μονάχου αποφάσισε τον επαναπατριsmό 173 εκκλησιαστικών αντικειμένων. Στις 3 και στις 12 Νοεμβρίου 2013 πραγματοποιήθηκε η τελετή υποδοχής τους στο Βυζαντινό Μουσείο του Ιδρύματος Μακαρίου Γ', στη Λευκωσία, όπου θα εκτίθενται προσωρινά.

Η ενεργός συμμετοχή του Τμήματος Αρχαιοτήτων, ως το αρμόδιο τμήμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε διεθνείς και ευρωπαϊκές επιτροπές καθώς και οι Συμβάσεις, οι διμερείς Συμφωνίες και Μνημόνια με τρίτες χώρες που έχει προσυπογράψει η χώρα μας για την παρακολούθηση της παράνομης διακίνησης των πολιτιστικών αγαθών με σκοπό την προστασία τους έχουν ενδυναμώσει τις προσπάθειές μας

για την επιστροφή των θησαυρών που κλάπηκαν από το φυσικό τους πλαίσιο. Ευχόμαστε ότι σύντομα με την βοήθεια του νομικού πλαισίου και τις συντονισμένες προσπάθειες και συστηματική συνεργασία όλων των αρμοδίων φορέων του Κράτους και της Εκκλησίας της Κύπρου θα γίνει πραγματικότητα ο επαναπατριsmός και των υπόλοιπων αρχαιοτήτων που παραμένουν στο Μόναχο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ UNESCO

Διατίθενται στα γραφεία της Επιτροπής και σε επιλεγμένα βιβλιοπωλεία. Για πληροφορίες επικοινωνήστε μαζί μας (τηλ.: 22809809, 22809810)

Nelson Rolihlahla Mandela (1918 – 2013)

Ο υπέρμαχος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ήρωας του αγώνα κατά του απαρτχάιντ

© UN photo/Permata Sudhakar

Ο Madimba, όπως τον αποκαλούσαν οι Νοτιοαφρικανοί, ένα από τα πλέον αναγνωρίσιμα σύμβολα του 20ου αιώνα για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, έφυγε από τη ζωή την Πέμπτη, 5 Δεκεμβρίου 2013, σε ηλικία 95 ετών.

Ο ηγέτης της αντίστασης στο απαρτχάιντ και στις φυλετικές διακρίσεις, γεννήθηκε στις 18 Ιουλίου 1918, στο μικρό χωριό Mvezo της επαρχίας Transkei στη Νότιο Αφρική. Ανήκε στη βασιλική οικογένεια της φυλής Thembu και ο πατέρας του ήταν ο αρχηγός του χωριού. Ο πρώτος από την οικογένειά του που έλαβε επίσημη εκπαίδευση, φοίτησε αρχικά σε ένα τοπικό ιεραποστολικό σχολείο και στη συνέχεια ακολούθησε σπουδές νομικής στο πανεπιστήμιο του Witwatersrand στο Γιοχάνεσμπουργκ και στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

Ανέπτυξε από νωρίς πολιτική δράση και το 1944 εντάχθηκε στο Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο (ΑΕΚ), όπου και πρωτοστάτησε στη δημιουργία του Συνασπισμού Νεολαίας. Όταν το 1948 το κυβερνών Εθνικό Κόμμα έθεσε σε εφαρμογή το καθεστώς του απαρτχάιντ, ο Mandela οργάνωσε σε όλη τη χώρα διαμαρτυρίες και πρωτοστάτησε στη συγγραφή του πολιτικού μανιφέστου «Χάρτης της Ελευθερίας», που περιείχε τις βασικές θέσεις του κινήματος: Δημοκρατία, Αναδιανομή του Πλούτου και Ίσες Ευκαιρίες και Ίσα Δικαιώματα ανάμεσα σε λευκούς και μαύρους.

Το 1964 καταδικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη για τις κατηγορίες του σαμποτάζ, της εσχάτης προδοσίας και βίαιης συννομωσίας. Κατά τη διάρκεια της δίκης, που έμεινε γνωστή ως «Δίκη της Ριβόνια» και η οποία είχε προσελκύσει το διεθνές ενδιαφέρον, ο Mandela διακήρυξε: «Αφιέρωσα τη ζωή μου στον αγώνα του λαού της Αφρικής. Εχω πολεμήσει εναντίον της λευκής κυριαρχίας και έχω πολεμήσει εναντίον της μαύρης κυριαρχίας. Αυτό που επιθυμώ είναι το ιδανικό μιας ελεύθερης και δημοκρατικής κοινωνίας, όπου όλοι οι άνθρωποι συμβιώνουν αρμονικά και απολαμβάνουν ίσων ευκαιριών. Είναι ένα ιδανικό, το οποίο ελπίζω να ζήσω και να το πραγματοποιήσω. Αλλά αν χρειαστεί, είναι ένα ιδανικό για το οποίο είμαι έτοιμος να πεθάνω»

Πέρασε τα πρώτα 18 χρόνια της ποινής του στις υψίστου ασφαλείας φυλακές του νησιού Ρόμπεν, όπου ήταν

© UN photo/Pernaca Sudhakaran

υποχρεωμένους να δουλεύει σκληρά σε λατομείο ασβέστη. Αποφυλακίστηκε από τη φυλακή Βίκτορ Βέρστερ το Φεβρουάριο του 1990, όταν ο τελευταίος λευκός Πρόεδρος της χώρας, Frederik de Klerk, νομιμοποίησε το ΑΕΚ και διακήρυξε μια αντιρατσιστική Νότια Αφρική. Έχοντας ζήσει 27 χρόνια στη φυλακή, έγραψε για την ημέρα που αποφυλακίστηκε: «Καθώς περνούσα επιτέλους αυτές τις πύλες αισθανόμουν ότι, έστω και στα 71 μου, η ζωή μου ξεκινούσε ξανά».

Το 1993, de Klerk και Mandela μοιράστηκαν το Νόμπελ Ειρήνης για τη συμβολή τους στον αγώνα για τερματισμό της πολιτικής των φυλετικών διακρίσεων στη Νότιο Αφρική. Τον επόμενο χρόνο, στις πρώτες εκλογές στην ιστορία της χώρας όπου δικαίωμα ψήφου είχαν όλοι οι πολίτες ανεξαρτήτως φυλής, η συντριπτική πλειοψηφία επέλεξε τον Mandela να κυβερνήσει τη χώρα στη μετά-απαρτχάιντ εποχή. Σε ηλικία 77 ετών, ο Mandela έγινε ο πρώτος μαύρος Πρόεδρος της χώρας.

Παρέμεινε δραστήριος μέχρι το τέλος της ζωής του στον αγώνα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, για την οικονομική ανάπτυξη της Αφρικής και την καταπολέμηση του HIV/AIDS. Το 1988, και ενώ ακόμη βρισκόταν στη φυλακή, τιμήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με το «Βραβείο Ζαχάρωφ για την ελευθερία του πνεύματος». Το 1991 έλαβε το βραβείο ειρήνης της UNESCO Félix Houphouët-Boigny και το 2006 η Διεθνής Αμνηστία τον ανακήρυξε «Πρεσβευτή της Συνείδησης». Το 2009 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ανακήρυξε τη 18η Ιουλίου ως «Ημέρα του Mandela». Ο ίδιος υπηρέτησε για πολλά χρόνια την UNESCO ως Πρέσβης Καλής Θελήσεως.

Την Τρίτη, 10 Δεκεμβρίου 2013, περισσότεροι από 90 ηγέτες από όλο τον κόσμο και δεκάδες χιλιάδες Νοτιοαφρικανοί συγκεντρώθηκαν στο στάδιο FNB στο Γιοχάνεσμπουργκ για να αποτίσουν φόρο τιμής στον ιστορικό ηγέτη. Μεταξύ των παρευρισκομένων ήταν ο Πρόεδρος των Η.Π.Α. Barack Obama, ο Γάλλος Πρόεδρος François Hollande, ο Πρόεδρος της Παλαιστινιακής Αρχής Mahmoud Abbas, ο Πρόεδρος της Κούβας Raul Castro, ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Ban Ki-moon και η Διευθύντρια της UNESCO Irina Bokova. Όπως δήλωσε η Γενική Διευθύντρια της UNESCO, «ο Nelson Mandela ήταν πραγματικά ένας γίγαντας ανάμεσα στους ανθρώπους. Δεν άλλαξε μόνο την ιστορία της Νότιας Αφρικής, αλλά άλλαξε ολόκληρο τον κόσμο και τον έκανε ένα καλύτερο μέρος. Μας δίδαξε τη δύναμη της ειρήνης και της συμφιλίωσης, τη σημασία της συγχώρεσης και του σεβασμού της αξιοπρέπειας όλων των ανθρώπων».

«Ένα στα Πέντε»

Εκστρατεία για την Καταπολέμηση της Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης Ανηλίκων

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, αναγνωρίζοντας ότι το πρόβλημα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης των παιδιών δεν γνωρίζει σύνορα, κατάρτισε τη Σύμβαση για την Προστασία των Παιδιών ενάντια στη Σεξουαλική Κακοποίηση και Σεξουαλική Εκμετάλλευση Ανηλίκων, γνωστή και ως «Σύμβαση Lanzarote», η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2010.

Σύμβαση Lanzarote

Η Σύμβαση αποτελεί το πιο ισχυρό και ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο σε διεθνές επίπεδο, με πρόνοιες που αφορούν τόσο στην πρόληψη όσο και στην αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού αλλά και στην τιμωρία των δραστών.

Μέχρι σήμερα, έχουν υπογράψει τη Σύμβαση Lanzarote 29 χώρες μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, ενώ 17 χώρες έχουν υπογράψει τη Σύμβαση χωρίς όμως να την έχουν επικυρώσει. Μεταξύ αυτών και η Κύπρος, η οποία υπέγραψε την εν λόγω Σύμβαση το 2007. Από τον Νοέμβριο 2010, διεξάγεται η πανευρωπαϊκή εκστρατεία «Ένα στα Πέντε» (One in Five) της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο τίτλος της εκστρατείας δεν είναι

τυχαίος, αφού ένα στα πέντε παιδιά στην Ευρώπη, σύμφωνα με σχετικά στοιχεία, πιθανόν να κακοποιηθεί σεξουαλικά κατά τη διάρκεια της παιδικής ή εφηβικής του ηλικίας.

Εκστρατεία «Ένα στα Πέντε»

Στόχος της εκστρατείας «Ένα στα Πέντε» είναι η υπογραφή, κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης Lanzarote από όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η εκστρατεία έχει συνδράμει ουσιαστικά στο να καταστεί το φαινόμενο της σεξουαλικής βίας και εκμετάλλευσης των παιδιών πιο ορατό εντός των κρατών μελών, ενώ παράλληλα, προωθεί τη συνεχή ανταλλαγή πληροφοριών και καλών πρακτικών ανάμεσα στα συμβαλλόμενα μέρη.

Σε κοινοβουλευτικό επίπεδο, η εκστρατεία στοχεύει στην ενδυνάμωση της κοινοβουλευτικής συνεργασίας σε ό,τι αφορά στην καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών. Για τον λόγο αυτό, έχει οριστεί σε κάθε κοινοβούλιο ένας Βουλευτής-Σύνδεσμος για σκοπούς ευαισθητοποίησης, παρακολούθησης και συντονισμού, με απώτερο στόχο την υπογραφή και κύρωση της Σύμβασης. Το δικό μας κοινοβούλιο ανέθεσε τα καθήκοντα αυτά σε βουλευτή μέλος της Κυπριακής Αντιπροσωπείας

στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης ήδη από το 2010, όταν ξεκίνησε η εκστρατεία. Η Κύπρος υπέγραψε τη Σύμβαση το 2007.

Απομένει η κύρωση της εν λόγω Σύμβασης, η οποία ωστόσο προϋποθέτει την κατάλληλη προετοιμασία και προεργασία, ώστε η Κύπρος να είναι σε θέση να αναλάβει πλήρως, όλες τις δεσμεύσεις που απορρέουν από την υιοθέτηση και εφαρμογή της.

Η Κύπρος θα πρέπει να προβεί στις απαραίτητες προσαρμογές τόσο σε νομοθετικό επίπεδο όσο και σε σχέση με την αναδιάρθρωση βασικών υπηρεσιών, που έχουν άμεση σχέση με τα παιδιά, ειδικά στους τομείς της υγείας, της εκπαίδευσης και της δικαιοσύνης.

Με την επανέναρξη της εκστρατείας «Ένα στα Πέντε» στην Κύπρο, δίνεται μια μοναδική ευκαιρία στη χώρα μας να προχωρήσει στην ανάληψη των αναγκαίων δράσεων και πρωτοβουλιών και τροποποιήσεων, ώστε να προσφέρουμε σε όλα τα παιδιά ένα καλύτερο μέλλον, απαλλαγμένο από κάθε μορφή σεξουαλικής βίας και εκμετάλλευσης, που πλήττει ανεπανόρθωτα τη ζωή και αξιοπρέπεια τους.

Η επανέναρξη της εκστρατείας στην Κύπρο προωθείται

με τη συμβολή διαφόρων θεσμικών, κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων (Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια, Δήμος Λευκωσίας, Πανεπιστήμιο Κύπρου και «Hope for Children» UNCRC Policy Centre).

Μέχρι το τέλος του 2014 αναμένεται ότι θα ολοκληρωθεί η επιστημονική έρευνα που διεξάγει το Πανεπιστήμιο Κύπρου αναφορικά με τα βασικά χαρακτηριστικά του φαινομένου στην Κύπρο. Επιπρόσθετα, έχουν δρομολογηθεί συγκεκριμένες δράσεις και πρωτοβουλίες για όλη τη διάρκεια της εκστρατείας, με απώτερο στόχο την επικύρωση της Σύμβασης το συντομότερο δυνατό. Σημειώνεται ότι χωρίς την πολύτιμη στήριξη του Ιδρύματος Λεβέντη, η συλλογική αυτή προσπάθεια δε θα μπορούσε να καταστεί δυνατή.

one in five
un sur cinq

© Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού

Η Γενική Εισηγήτρια του ΣτΕ για τα Παιδιά, κα Στέλλα Κυριακίδου © Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού

Παγκόσμια Ημέρα για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Η ΚΥΠΡΟΣ ΔΙΝΕΙ ΕΝΑ ΔΩΡΟ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΟΥΝ ΤΟΝ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟ.

ΕΦΑΡΜΟΦΗ ΚΙΝΗΤΗΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑΣ HFCBeatBullying

Η Παγκόσμια Ημέρα για τα Δικαιώματα του Παιδιού (20 Νοεμβρίου) σηματοδοτήθηκε φέτος με την έναρξη μίας νέας εφαρμογής κινητής τηλεφωνίας από τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό «Hope For Children» UNCRC Policy Center, η οποία σκοπεύει να φέρει μαζί 23 ευρωπαϊκές χώρες για να σπάσουν τη σιωπή ενάντια στον σχολικό εκφοβισμό.

Η εφαρμογή κινητής τηλεφωνίας, που είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας μεταξύ του «Hope For Children» και της Cytamobile-Vodafone, παρουσιάστηκε σε δημοσιογραφική διάσκεψη στην παρουσία εκπροσώπων της Cytamobile-Vodafone, του ΜΚΟ «Hope For Children» UNCRC Policy Center, του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και των Πρεσβευτών της Εκστρατείας Beat Bullying, Γιώργου Θεοφάνους, Χριστίνας Παυλίδου, Διονύση Χιώτη και του Χρύσανθου Τσουρούλλη.

Εκ μέρους του «Hope For Children», ο Δρ. Αντώνης Στυλιανού, Μέλος του Ανώτατου Διοικητικού Συμβουλίου, καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους δηλώνοντας την αναγκαιότητα υιοθέτησης πρωτοποριακών λύσεων και πρότυπων τρόπων αντιμετώπισης του φαινομένου, όπως την εισαγωγή ενός πρωτότυπου και πρωτοποριακού εργαλείου ενημέρωσης αλλά και αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού. Η Δρ. Μόνικα Σιακού, συντονίστρια της εκστρατείας Beat Bullying, τόνισε ότι κύριος άξονας της εκστρατείας είναι η ενδυνάμωση των παιδιών, ώστε να είναι τα ίδια σε θέση να αντιδρούν, καθώς επίσης και η ενημέρωση γονέων και εκπαιδευτικών, για να εξοπλίζουν τα παιδιά με την ασπίδα πρόληψης και προστασίας. Η Διευθύντρια Επικοινωνίας της Cytamobile Vodafone κα Ρίτα Καρατζιά υπογράμμισε τη

σημασία τέτοιων ενεργειών για τα παιδιά, που αποτελούν το προζύμι για ένα καλύτερο αύριο ενάντια σε φαινόμενα που υποθάλλουν την προκατάληψη. Η εκπαιδευτική ψυχολόγος Α' του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού κα Μαρίλια Παντζαρή, επεσήμανε και πάλι την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Γραμμής Στήριξης Παιδιών και Εφήβων 116111, μέσω της οποίας τα παιδιά μπορούν να λάβουν εξειδικευμένη στήριξη και βοήθεια.

Η εφαρμογή κινητής τηλεφωνίας, που ονομάζεται «HFC Beat Bullying» παρέχει τα τελευταία νέα σχετικά με τον σχολικό εκφοβισμό σε ολόκληρο τον κόσμο. Διαθέτει επίσης μία ενότητα με πρακτικές συμβουλές, με τίτλο «Μα τι μπορώ να κάνω;» και παραπέμπει τους χρήστες στην Ευρωπαϊκή Γραμμή Στήριξης Παιδιών και Εφήβων 116 111, μία δωρεάν εμπιστευτική γραμμή που λειτουργεί σε 23 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι χώρες αυτές είναι: Βουλγαρία, Κύπρος, Κροατία, Τσεχία, Γερμανία, Δανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Φινλανδία, Ουγγαρία, Ιταλία, Ιρλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Περισσότερες πληροφορίες για την εκστρατεία Beat Bullying μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα: www.hfbeatbullying.info

Συνέδριο για τον Ευρω-Αραβικό Διάλογο: «Οι Κοινές μας Αξίες»

© MBI AL Jaber Foundation

Στα πλαίσια της πρωτοβουλίας για προώθηση του Ευρω-Αραβικού διαλόγου, η UNESCO σε συνεργασία με το MBI AL Jaber Foundation διοργάνωσαν συνέδριο στην πόλη Algarve της Πορτογαλίας, στις 25-26 Νοεμβρίου 2013. Στόχος του συνεδρίου ήταν η καταπολέμηση των στερεοτύπων και η προώθηση της ανεκτικότητας και της κατανόησης μέσω της εκπαίδευσης σε ολόκληρη την Ευρώπη και τον αραβικό κόσμο.

Για τον σκοπό αυτό, η ομάδα των συμμετεχόντων εργάστηκε με στόχο τη δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων που θα προβάλλουν τις κοινές αξίες μεταξύ των λαών αυτών των περιοχών και τα οποία θα αξιοποιηθούν για να συμπληρώσουν εθνικά προγράμματα σπουδών για την αγωγή του πολίτη, τον διαπολιτισμικό διάλογο και την αποδοχή και εκτίμηση της πολιτιστικής ποικιλομορφίας. Στη συνάντηση συμμετείχαν εκπρόσωποι των Εθνικών Επιτροπών UNESCO και εμπειρογνώμονες από εκπαιδευτικά ιδρύματα και ΜΚΟ με εμπειρία στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού ή/και γνώσεις σε θέματα Ευρω-Αραβικών σχέσεων, αγωγής του πολίτη, πολιτιστικής κληρονομιάς, διαπολιτισμικού και διαθρησκευτικού διαλόγου, κοινωνιολογίας και παιδοψυχολογίας.

Μιλώντας στη συνάντηση, η Γενική Γραμματέας της Εθνικής Επιτροπής Παιδείας του Μαρόκου κα Touria Majdouline, ανέφερε: «Τα σχολεία είναι εργαστήρια μέσα στα οποία δημιουργούμε τους αυριανούς πολίτες. Στόχος μας είναι, μέσα από αυτό τον διάλογο, να καταργήσουμε τα στερεότυπα που δε βασίζονται σε αληθινά στοιχεία ή επιστημονικές μελέτες. Οι αξίες της ανεκτικότητας και της αποδοχής της ποικιλομορφίας μαθαίνονται στο σχολείο. Γι' αυτό τα συγκεκριμένα εκπαιδευτικά εργαλεία είναι τόσο σημαντικά».

Στη συνάντηση, την Κύπρο εκπροσώπησε ο κ. Nenad Bogdanovic, Διευθυντής του Ευρω-Αραβικού Κέντρου Νεανικής Μουσικής στη Λεμεσό και Εκτελεστικός Διευθυντής της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου (τέως Εκτελεστικός Διευθυντής της Πολιτιστικής Κίνησης Λεμεσού «Επιλογή»).

© Πολιτιστική Κίνηση Λεμεσού «Επιλογή»

Ευρω-Αραβικό Κέντρο Νεανικής Μουσικής

του Nenad Bogdanovic
Εκτελεστικού Διευθυντή της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου
Διευθυντή του Ευρω-Αραβικού Κέντρου Νεανικής Μουσικής

Στις 30 Σεπτεμβρίου του 2012, εγκαινιάστηκε στη Λεμεσό, στην παρουσία υψηλών εκπροσώπων των σημαντικότερων ευρωπαϊκών και αραβικών οργανώσεων μουσικής, το Ευρω-Αραβικό Κέντρο Νεανικής Μουσικής, θέτοντας τις βάσεις για τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των βασικών ενδιαφερόμενων μερών στους τομείς της νεολαίας και της μουσικής σε όλη τη Μεσόγειο. Τα τρία ιδρυτικά μέλη, το Jeunesses Musicales International (JMI), η Ακαδημία Αραβικής Μουσικής (του Αραβικού Συνδέσμου) και η Πολιτιστική Κίνηση Λεμεσού «Επιλογή», ανέλαβαν τη δημιουργία του, με την πεποίθηση πως η πρόσβαση στη μουσική αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και παράγοντα που συμβάλλει στην καλλιέργεια δεξιοτήτων της νεολαίας και στην αειφόρο ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων. Ως εκ τούτου, το Κέντρο επιτρέπει την ποιοτική αναβάθμιση των μουσικών και κοινωνικών προγραμμάτων καθώς και την αύξηση του αριθμού των νέων από ευρωπαϊκές και αραβικές χώρες που θα εμπλακούν σ' αυτά.

Το Ευρω-Αραβικό Κέντρο Νεανικής Μουσικής είναι ένας μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός οργανισμός, με σκοπό να παρέχει, μέσα από τη μουσική, ίσες ευκαιρίες για ανάπτυξη, ευαισθητοποίηση και ανταλλαγή γνώσεων, να διευκολύνει τη συνεργασία και την αμοιβαία κατανόηση και να καλλιεργήσει τον σεβασμό μεταξύ των νέων ευρωπαϊκών και αραβικών χωρών. Στο Διοικητικό Συμβούλιο του Κέντρου συμμετέχουν δύο αντιπρόσωποι του κάθε οργανισμού. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου είναι ο Δρ. Kifah Fakhouri, Γενικός Γραμματέας της Ακαδημίας Αραβικής Μουσικής.

Η συνεργασία μεταξύ των τριών εταίρων ξεκίνησε το 2005 με το Ethno Cyrgus, μία μουσική κατασκήνωση νεολαίας, που έφερε κοντά νέους που ασχολούνται με την παραδοσιακή και λαϊκή μουσική από τις δύο περιοχές. Το Ethno Cyrgus συνεχίστηκε το 2006 και το 2008 (με χρηματοδότηση του Youth EuroMed και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου). Ακολούθησε το πρόγραμμα «Κύπρος εν Δράσει» τον Ιανουάριο 2010 στη Λεμεσό, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Ίδρυμα, όπου νέοι μουσικοί και πολιτιστικοί φορείς από Ελλάδα, Τουρκία και Κύπρο ήρθαν για πρώτη φορά σε επαφή. Τον Απρίλιο 2011 πραγματοποιήθηκε στο Αμμάν το Ευρώ-Αραβικό Φόρουμ Νεολαίας, ενώ Προγράμματα Κατάρτισης και Ανάπτυξης Ικανοτήτων για ΜΚΟ για τη μουσική πραγματοποιήθηκαν στο Αμμάν και στη Βαρκελώνη.

Ακολούθως, το 2011 πραγματοποιήθηκε στη Λεμεσό το 1ο Ευρω-Μεσογειακό Φεστιβάλ Νεανικών Χορωδιών «Χορωδιακά Σταυροδρόμια 2011», φέρνοντας κοντά δέκα ευρωπαϊκές και αραβικές χορωδίες με πάνω από 400 συμμετέχοντες. Ακολούθησε το Ευρω-Αραβικό Μουσικό Εργαστήρι Νέων «Ethno Jordan» τον Σεπτέμβριο 2012 στο Αμμάν, με τη συμμετοχή 40 ταλαντούχων μουσικών από 8 διαφορετικές χώρες. Το αποκορύφωμα των κοινών δραστηριοτήτων αποτέλεσε η «Ευρώ-Μεσογειακή Έκθεση Νεανικής Μουσικής», που πραγματοποιήθηκε τον Σεπτέμβριο 2012 στη Λεμεσό, κατά τη διάρκεια της Κυπριακής Προεδρίας της Ε.Ε.. Η έκθεση συγκέντρωσε 24 από τα πιο ποιοτικά ανερχόμενα νεανικά συγκροτήματα της Ευρώπης και της Μεσογείου με συνολικά 150 μουσικούς και 80 εκπροσώπους των μουσικών οργανισμών. Σε αυτό το πολυπολιτισμικό πλαίσιο εγκαινιάστηκε και το Ευρω-Αραβικό Κέντρο Νεανικής Μουσικής. Το 2013 πραγματοποιήθηκαν τα «Χορωδιακά Σταυροδρόμια 2013» με 6 χορωδίες από Αίγυπτο, Εσθονία, Ουγγαρία και Λίβανο και περισσότερους από 250 συμμετέχοντες. Πραγματοποιήθηκε, επίσης, το «Ethno Cyrgus» με 40 συμμετέχοντες από χώρες της Ανατολικής Μεσογείου.

Οι πιο πάνω δραστηριότητες πραγματοποιήθηκαν με χρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Πολιτισμός 2007-2013», του προγράμματος «Νέα Γενιά σε Δράση» του Οργανισμού Νεολαίας και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, καθώς και με τη στήριξη πολλών τοπικών και διεθνών φορέων. Από το 2005 μέχρι σήμερα στις δραστηριότητες συμμετείχαν περισσότεροι από 1000 νέοι μουσικοί και εκπρόσωποι μουσικών οργανισμών.

Στην επιλογή της έδρας του Ευρω-Αραβικού Κέντρου Νεανικής Μουσικής από τους συνεργαζόμενους φορείς λήφθηκε υπόψη η στρατηγική θέση της Κύπρου καθώς και η πλούσια ιστορία της. Συγκεκριμένα, υπό τη συγκυριαρχία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και του Χαλιφάτου των Ομεΐαδών, για πάνω από 300 χρόνια από τον 7ο μέχρι τον 10ο αιώνα, η Κύπρος είχε διαμορφωθεί πολιτισμικά από την ισχυρή παρουσία της χριστιανικής και της μουσουλμανικής πολιτιστικής παράδοσης. Αν και είναι πλήρως ενσωματωμένη στις ευρωπαϊκές δομές, δεν παύει να αποτελεί γεωγραφικά το πλησιέστερο μέλος της ΕΕ με τη Μέση Ανατολή και να διατηρεί ισχυρούς πολιτιστικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς δεσμούς με τον αραβικό κόσμο. Η γεωγραφική της θέση - μεταξύ τριών ηπείρων - την καθιστά ιδανικό σημείο επαφής για την ανάπτυξη και την υποστήριξη μεγάλων διεθνών έργων.

Το Κέντρο βρίσκεται στην οδό Γλάδστωνος, στην καρδιά της Λεμεσού, σε κοντινή απόσταση από ξενοδοχεία, πανεπιστήμια και όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες, και μόνο 70χλμ από τα αεροδρόμια Λάρνακας και Πάφου, γεγονός που το καθιστά ιδανική τοποθεσία για εκπαιδευτικά προγράμματα, σεμινάρια, πρόβες και συναυλίες μουσικής.

Από την αρχή των δραστηριοτήτων του, το Κέντρο συμβάλλει στη χαρτογράφηση και τη συγκρότηση ενός δικτύου με περισσότερες από 100 μουσικές οργανώσεις, που σε θεσμικό επίπεδο εργάζονται με και για τους νέους ανθρώπους. Στοχεύει στη δημιουργία προγραμμάτων κινητικότητας, που θα εμπλέξουν νέους μουσικούς και διοργανωτές πολιτιστικών εκδηλώσεων, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες στο

χώρο της μουσικής. Παράλληλα, οι δραστηριότητες του Κέντρου αναμένεται να προσεγγίσουν ένα ακροατήριο χιλιάδων ακροατών, μέσα από συναυλίες φεστιβάλ και εκστρατείες ευαισθητοποίησης.

Κάθε έργο που υλοποιείται από πλευράς του Κέντρου έχει ως στόχο τα υψηλότερα καλλιτεχνικά πρότυπα και στοχεύει στην οικοδόμηση της συνεργασίας, της αλληλεγγύης, του σεβασμού της διαφορετικότητας και της κατανόησης μεταξύ των νέων, συμβάλλοντας έτσι στην ενεργό συμμετοχή του πολίτη και στην κοινωνική ένταξη των νέων. Επιπλέον, το Κέντρο θα εργαστεί για την εξεύρεση πόρων και χορηγιών που θα συνάδουν δεοντολογικά με την αποστολή του, χρησιμοποιώντας τα υψηλότερα πρότυπα διαφάνειας και δημόσιας λογοδοσίας σε όλα του τα προγράμματα, τις εκστρατείες του, την οικονομική διαχείριση και τις πρακτικές εξεύρεσης πόρων.

Για περαιτέρω πληροφορίες: www.eaymc.org

• **Ευρω-Αραβικό Κέντρο Νεανικής Μουσικής**

Το Ευρω-Αραβικό Κέντρο Νεανικής Μουσικής ιδρύθηκε με όραμα τη δραστηριοποίησή του ως ενεργό, δυναμικό και αναγνωρισμένο δίκτυο, με ισχυρές οργανωτικές ικανότητες, ώστε να παρέχει ποικίλα ποιοτικά μουσικά προγράμματα για την ευρωπαϊκή και αραβική νεολαία. Με βάση τη συμφωνία μεταξύ των εταίρων, οι δραστηριότητες που θα αναπτύσσονται από το Κέντρο θα πρέπει να συνάδουν με τις τρεις βασικές αρχές: να στοχεύουν στη Νεολαία, να σχετίζονται με τη Μουσική και να συνεισφέρουν στον Διαπολιτισμικό και Ευρω-Αραβικό Διάλογο.

• **Αραβική Ακαδημία Μουσικής**

Η Αραβική Ακαδημία Μουσικής (Arab Academy of Music) είναι μία από τις εξειδικευμένες οργανώσεις του Συνδέσμου Αραβικών Κρατών (League of Arab States) που ασχολούνται με τη μουσική και ειδικότερα την αραβική μουσική. Ιδρύθηκε το 1971 από μια ομάδα πρωτοπόρων της αραβικής μουσικής, με αποστολή την ανάπτυξη και οικουμενική εξάπλωση της αραβικής μουσικής εκπαίδευσης, τη διάδοση του αραβικού μουσικού πολιτισμού, τη συγκέντρωση και διαφύλαξη των αραβικών μουσικών παραδόσεων και την προώθηση των αραβικών οργανικών και φωνητικών ρεπερτορίων. Η Ακαδημία διαθέτει μέλη σε 22 αραβικά κράτη.

• **Jeunesses Musicales International**

Η Jeunesses Musicales International (JMI) είναι η μεγαλύτερη μη κυβερνητική οργάνωση στον κόσμο σε θέματα νεολαίας και μουσικής. Δημιουργήθηκε στις Βρυξέλλες το 1945 με αποστολή την ανάπτυξη των νέων μέσω της μουσικής, ανεξάρτητα από εθνικά σύνορα. Με οργανώσεις-μέλη σε 45 χώρες και σε επαφή με οργανισμούς σε άλλες 35, η JMI αποτελεί ένα παγκόσμιο δίκτυο που παρέχει στους νέους ευκαιρίες επικοινωνιακής ενασχόλησης με τη μουσική.

• **Πολιτιστική Κίνηση Λεμεσού «Επιλογή»**

Η Πολιτιστική Κίνηση Λεμεσού «Επιλογή» ιδρύθηκε ως μη-κυβερνητικός μη-κερδοσκοπικός οργανισμός τον Νοέμβριο 1992, στην παρουσία δεκάδων καλλιτεχνών και ανθρώπων με πολιτιστική δράση, με όραμα και στόχο έναν κόσμο καλύτερο, μία κοινωνία με αξίες και ποιότητα ζωής για όλους τους κατοίκους της πόλης της Λεμεσού. Σήμερα, η «Επιλογή» είναι ένας από τους μεγαλύτερους πολιτιστικούς οργανισμούς της Κύπρου. Διαθέτει περισσότερα από 250 μέλη, κυρίως νέους, που εμπλέκονται σε τακτικές δραστηριότητες των τεσσάρων χορωδιών: Χορωδιακό Εργαστήριο, Παιδική Χορωδία, Χορωδία Νέων και Μικτή Χορωδία.

Παγκόσμιο Έτος Κρυσταλλογραφίας 2014

Οι κρύσταλλοι – γνωστοί σε όλους μας από τους πολύτιμους λίθους, τις γυαλιστερές χιονονιφάδες ή τους κόκκους άλατος – υπάρχουν παντού στη φύση. Η μελέτη της εσωτερικής δομής και των ιδιοτήτων τους μας παρέχει βαθύτερη γνώση για τη διαρρύθμιση των ατόμων στη στερεή κατάσταση. Από αυτές τις γνώσεις έχει προκύψει η απαιτούμενη κατανόηση βασικών λειτουργιών, οι οποίες είναι απαραίτητες για την πρόοδο των επιστημών της χημείας, της φυσικής στερεάς κατάστασης, αλλά ακόμα και της βιολογίας και της ιατρικής.

Το Παγκόσμιο Έτος Κρυσταλλογραφίας οργανώνεται από την UNESCO σε συνεργασία με την Παγκόσμια Ένωση Κρυσταλλογραφίας, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό χρόνων από την ανακάλυψη της κρυσταλλογραφίας ακτίνων X, χάρη στην έρευνα των Max von Laue, William Henry και William Lawrence Bragg. Επίσης, το 2014 συμπληρώνονται πενήντα χρόνια από την απονομή του Βραβείου Νόμπελ στην Αγγλίδα χημικό Dorothy Hodgkin, για τον προσδιορισμό της δομής της Βιταμίνης B12 και της πενικιλίνης με τη χρήση ακτίνων X. Το Έτος καθιερώθηκε μετά από την υιοθέτηση σχετικού ψηφίσματος από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, τον Ιούλιο 2012.

Η έναρξη του Παγκόσμιου Έτους Κρυσταλλογραφίας πραγματοποιήθηκε σε ειδική τελετή στην έδρα της UNESCO στο Παρίσι, στις 20-21 Ιανουαρίου 2014. Την εκδήλωση παρακολούθησαν περίπου 2000 άτομα, στα οποία συμπεριλαμβάνονταν Πρέσβεις και εκπρόσωποι κυβερνήσεων των κρατών μελών του Οργανισμού, ειδικοί στην κρυσταλλογραφία από όλο τον κόσμο καθώς και αποστολές από άλλες επιστημονικές και εκπαιδευτικές οργανώσεις. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην ανάγκη να αυξηθούν οι κρατικές επενδύσεις γενικότερα στην επιστήμη, στη διάδοση της γνώσης και της τεχνολογίας, στην ενίσχυση της έρευνας που σχετίζεται με την κρυσταλλογραφία καθώς και στο ρόλο που διαδραματίζει η κρυσταλλογραφία στην αειφόρο ανάπτυξη.

Η κρυσταλλογραφία είναι η μελέτη του κρυσταλλικού πλέγματος με τη χρήση ακτίνων X. Η κρυσταλλική δομή διαμορφώνεται από την περιοδική επανάληψη μίας δομικής μονάδας (μόρια ή ομάδες μορίων). Οι επιστήμονες, αξιοποιώντας μεθόδους της κρυσταλλογραφίας, μπορούν να μελετήσουν τη γεωμετρική διάταξη των σωματιδίων που συγκροτούν τους κρυστάλλους. Μία δέσμη ακτίνων X, περνώντας μέσα από τα μικροσκοπικά σωματίδια του κρυστάλλου, δημιουργεί ένα σχήμα από κηλίδες πάνω σε φιλμ, βάσει του οποίου οι επιστήμονες αναγνωρίζουν τη γεωμετρική δόμηση των κρυστάλλων.

Έχει περάσει ένας αιώνας από τότε που τα μυστικά των κρυστάλλων αποκαλύφθηκαν χάρη στην ανακάλυψη των Laue, Henry και Bragg. Σήμερα η κρυσταλλογραφία έχει αναχθεί στην κυριότερη μέθοδο για τη μελέτη της δομής του ατόμου και άλλων σχετικών ιδιοτήτων των υλικών και βρίσκεται στο επίκεντρο πολλών επιστημονικών τομέων. Συνέβαλε στην αποκωδικοποίηση του DNA, στον προσδιορισμό της τρισδιάστατης δομής μορίων όπως οι πρωτεΐνες, στην κατανόηση και κατασκευή μνήμης υπολογιστών και στον σχεδιασμό νέων ισχυρών υλικών και φαρμάκων.

Επίσης, χάρη στην κρυσταλλογραφία ακτίνων X, οι επιστήμονες μπορούν να μελετήσουν τους χημικούς δεσμούς έλξης που αναπτύσσονται ανάμεσα στα άτομα. Για παράδειγμα, ο γραφίτης και το διαμάντι εμφανίζουν ελάχιστες εξωτερικές ομοιότητες: το ένα είναι αδιαφανές και μαλακό (ο γραφίτης χρησιμοποιείται για τη δημιουργία μολυβιών), ενώ το άλλο είναι διαφανές και σκληρό. Εντούτοις, μιλώντας με χημικούς όρους, ο γραφίτης και το διαμάντι είναι κοντινοί συγγενείς, γιατί και τα δύο αποτελούνται από ενώσεις ατόμων άνθρακα. Είναι η ιδιότητα της διασποράς του φωτός – η οποία οφείλεται στη διαφορετική δομή των ατόμων άνθρακα – που προσδίδει στο διαμάντι τη χαρακτηριστική του λάμψη. Αυτό το γνωρίζουμε χάρη στην κρυσταλλογραφία ακτίνων X. Νέες κρυσταλλογραφικές μέθοδοι εξακολουθούν να εισάγονται και νέες πηγές παραγωγής ακτινοβολίας X, όπως τα ραδιοϊσότοπα και το σύγχροτρο, είναι πλέον διαθέσιμες. Αυτές οι εξελίξεις επιτρέπουν στους επιστήμονες κρυσταλλογραφίας να μελετούν την ατομική δομή αντικειμένων που δεν είναι τέλειοι κρύσταλλοι καθώς και των υγρών κρυστάλλων.

Η καθιέρωση του 2014 ως Παγκόσμιο Έτος Κρυσταλλογραφίας έχει τους ακόλουθους στόχους:

- Να ευαισθητοποιήσει το κοινό για την επιστήμη της κρυσταλλογραφίας και τη συμβολή της σε αρκετά τεχνολογικά επιτεύγματα της σύγχρονης εποχής.
- Να εμπνεύσει τους νέους μέσα από εκθέσεις, συνέδρια και βιωματικές παρουσιάσεις σε σχολεία
- Να σκιαγραφήσει την οικουμενικότητα της επιστήμης.
- Να προωθήσει τη διεθνή συνεργασία μεταξύ επιστημόνων σε όλο τον κόσμο.
- Να προωθήσει την εκπαίδευση και την έρευνα στην κρυσταλλογραφία και τη σύνδεσή της με άλλες επιστήμες.
- Να εμπλέξει τις μεγάλες εγκαταστάσεις παραγωγής ακτινοβολίας συγχρότρου και νετρονίων από όλο τον κόσμο στον εορτασμό του Παγκόσμιου Έτους Κρυσταλλογραφίας 2014 καθώς και άλλους σχετικούς φορείς, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος SESAME, το οποίο λειτουργεί υπό την αιγίδα της UNESCO.

Διαγωνισμός Φωτογραφίας: «Η Κρυσταλλογραφία στην καθημερινή ζωή»

Η Παγκόσμια Ένωση Κρυσταλλογραφίας και η Agilent Technologies καλούν ερασιτέχνες και επαγγελματίες φωτογράφους να υποβάλουν φωτογραφίες τους που απαθανατίζουν την ουσία της κρυσταλλογραφίας σε τόπους, αντικείμενα και εμπειρίες της καθημερινής ζωής. Δύο νικητές θα επιχορηγηθούν με \$1000 έκαστος για να παραστούν στην επόμενη Σύνοδο της Παγκόσμιας Ένωσης Κρυσταλλογραφίας, που θα πραγματοποιηθεί στο Μοντρεάλ, τον Αύγουστο 2014, στη διάρκεια της οποίας θα γίνει η τελετή βράβευσης. Οι φωτογραφίες των δύο νικητών, μαζί με άλλες 14 από τις φωτογραφίες που θα υποβληθούν, θα εκδοθούν σε ειδικό ημερολόγιο για το ακαδημαϊκό έτος 2014/2015 και θα εκτεθούν στο Μοντρεάλ στη διάρκεια της Συνόδου Κρυσταλλογραφίας. Η προθεσμία υποβολής φωτογραφιών είναι 31 Μαΐου 2014. Περισσότερες πληροφορίες:

<http://www.iycr2014.org/participate/photo-competition>

Σας αρέσει; Ακολουθήστε το Παγκόσμιο Έτος Κρυσταλλογραφίας (IYCr) στο facebook:

<https://www.facebook.com/iycr2014.org>

Οι κρύσταλλοι βρίσκονται παντού:

... στην καθημερινή ζωή

Από τη στιγμή που ξυπνάμε, σε κάθε μας βήμα, συναντάμε γύρω μας κρυστάλλους. Υπάρχουν ως συστατικά στις οδοντόπαστες, στους κόκκους ζάχαρης, στο τσόφλι του αβγού, ελέγχοντας έτσι τις λειτουργικές τους ιδιότητες. Κρύσταλλοι υπάρχουν επίσης στις υγρές κρυσταλλικές οθόνες ρολογιών, κινητών τηλεφώνων και υπολογιστών. Οι κρύσταλλοι χρησιμοποιούνται επίσης στους καταλύτες μετασχηματισμού στα αυτοκίνητα, ενώ υπάρχουν στις νιφάδες χιονιού και στο κατεψυγμένο φαγητό (κρύσταλλοι πάγου).

© Θέκλα Παπαντωνίου

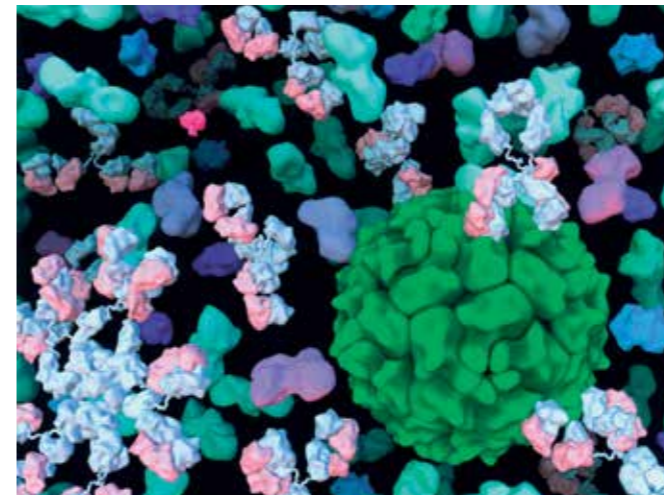
Το βούτυρο κακάο, το βασικότερο συστατικό της σοκολάτας, κρυσταλλοποιείται σε έξι διαφορετικές μορφές, εκ των οποίων όμως μόνο μία λιώνει ευχάριστα στο στόμα και έχει τη γυαλιστερή επιφάνεια και την τραγανή σκληρότητα που την κάνουν τόσο νόστιμη. Αυτή η «νόστιμη» κρυσταλλική μορφή δεν είναι πολύ σταθερή και τείνει να μετατρέπεται σε άλλη μορφή, η οποία έχει μαλακή υφή και λιώνει αργά στο στόμα, παράγοντας μία τραχιά και κοκκώδη αίσθηση στη γλώσσα. Ευτυχώς, η μετατροπή είναι αργή, όμως αν η σοκολάτα αποθηκευτεί για πολύ καιρό ή εκτεθεί σε ψηλή θερμοκρασία, μπορεί να αναπτύξει άσπρα στιγμάτα (μία πολύ λεπτή υπολειμματική επιφανειακή στοιβάδα που δημιουργείται από την ανακρυσταλλοποίηση). Έτσι, οι σοκολατοπαραγωγοί χρειάζεται να χρησιμοποιήσουν μία πολύ εξεζητημένη διαδικασία κρυσταλλοποίησης ούτως ώστε να λάβουν την πιο επιθυμητή κρυσταλλική μορφή, τη μοναδική που είναι αποδεκτή από τους γευσισγνώστες και τους καταναλωτές.

... στο ανθρώπινο σώμα

Τα ανθρώπινα οστά, όπως και τα δόντια, είναι φτιαγμένα από κρυστάλλους μίας μορφής φωσφορικού ασβεστίου που ονομάζεται υδροξυαπατίτης, που διαμορφώνουν τον σκελετό και μας επιτρέπουν να είμαστε σε όρθια στάση. Κρύσταλλοι ανθρακικού ασβεστίου που βρίσκονται σε ελεύθερη κατάσταση (μία από τις πιο κοινές χημικές ενώσεις που συναντώνται στη φύση), που είναι γνωστοί και ως

ωτόλιθοι και εντοπίζονται στο εσωτερικό αυτί, βοηθούν στη διατήρηση της ισορροπίας του σώματος. Η πρόοδος στην κρυσταλλογραφία βοηθά στην παραγωγή όχι μόνο βιοσυμβατών υλικών στο πρότυπο του μεγέθους, της υφής και των ιδιοτήτων των κρυστάλλων υδροξυαπατίτη για καλύτερες προσθετικές επεμβάσεις (παραγωγή ιατρικών εμφυτευμάτων), αλλά επίσης και νέων υλικών που είναι εμπνευσμένα από τις κρυσταλλικές δομές που αποτελούν μέρη ζωντανών οργανισμών, όπως τα όστρακα σαλιγκαριών, τα κοράλλια και τα μαργαριτάρια.

© IUCr

Αντισώματα που προσδένονται σε ένα ιό. Η κρυσταλλογραφία χρησιμοποιείται για να ελέγξει την ποιότητα των επεξεργασμένων φαρμάκων, στο στάδιο της μαζικής παραγωγής, ώστε να διασφαλιστεί η τήρηση των αυστηρών προδιαγραφών ασφάλειας και υγείας.

... στη φύση

Η πλειοψηφία των ορυκτών τα οποία συναντώνται στα διάφορα είδη πετρωμάτων αποτελούνται από κρυστάλλους. Σε πολλές περιπτώσεις, οι φυσικοί κρύσταλλοι των ορυκτών εμφανίζουν πανέμορφα πολυεδρικά σχήματα με οξείες γωνίες, που μας αποκαλύπτουν πολλά για τα εσωτερικά χαρακτηριστικά της δομής ταξινόμησης της κρυσταλλικής ύλης. Οι πολύτιμοι και οι ημιπολύτιμοι λίθοι περιέχουν στην κρυσταλλική τους δομή διάφορες προσμίξεις μετάλλων, οι οποίες δημιουργούν το χρώμα τους. Επιπρόσθετα, η μελέτη των ιδιοτήτων των φυσικών κρυστάλλων συμβάλλει στη βελτίωση της σύγχρονης μεταλλευτικής βιομηχανίας, κυρίως όσον αφορά στην εξόρυξη και στην επεξεργασία των ποικίλων ορυκτών.

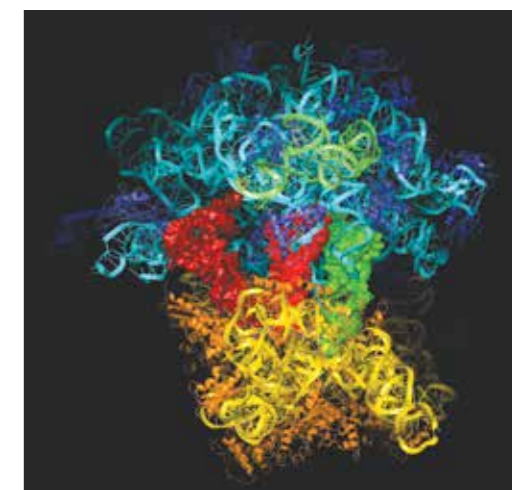
... σε φάρμακα και καλλυντικά

Για τον έλεγχο και τη διασφάλιση της καθαρότητας,

τη διαπίστωση της φαρμακευτικής λειτουργίας και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της, κάθε δραστική ουσία ενός φαρμάκου πρέπει να βρίσκεται στην κρυσταλλική της κατάσταση. Υπάρχουν κρυσταλλογραφικές μέθοδοι που επιτρέπουν τη μελέτη της διάταξης των ατόμων και των μορίων. Η ταυτοποίηση της συγκεκριμένης διάταξης βοηθά σημαντικά στην κατανόηση και την περαιτέρω ενίσχυση της δράσης των φαρμάκων. Όσον αφορά στη βιομηχανία των καλλυντικών, οι ιδιότητες των κρυστάλλων αξιοποιούνται κατά την παρασκευή πληθώρας προϊόντων ομορφιάς, καθώς το χρώμα και η υφή τους εξαρτώνται από το σχήμα και το μέγεθος της κρυσταλλικής δομής (κρυσταλλικό πλέγμα).

... και στην καλλιτεχνική δημιουργία

Οι κρύσταλλοι και οι θεωρίες της κρυσταλλογραφίας διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στην τέχνη και στην καλλιτεχνική δημιουργία. Για παράδειγμα, η περιοδική επανάληψη της ύλης που αποτελεί τους κρυστάλλους δημιουργεί σχηματικές διατάξεις, παρόμοιες με αυτές που εντοπίζονται σε ψηφιδωτά δάπεδα και διακοσμητικά σχέδια. Η έννοια του κρυστάλλου και η λογική της γεωμετρικής του διάταξης/ταξινόμησης, πάντοτε προκαλούσαν δέος για την αρμονία της φύσης και εκτίμηση στην ομορφιά της επιστήμης, όπως φαίνεται και σε ορισμένα από τα χαρακτηριστικά του M.C.Escher, που κατατάσσονται στην κυβιστική τέχνη, καθώς και σε αριστουργήματα αρχιτεκτονικής, όπως του Le Corbusier, τα οποία φαίνονται εμπνευσμένα από κρυστάλλους. Επίσης, η κρυσταλλογραφία αξιοποιείται στην επιστήμη της συντήρησης έργων τέχνης, καθώς επιτρέπει τον προσδιορισμό των διαφόρων υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή τους και την κατανόηση των χημικών κυρίως αντιδράσεων που προκαλούν ή που συχνά επιταχύνουν τη φθορά αυτών των υλικών.

Πίβωσιμα© IUCr

Μάζεμα αχύρων για την κατασκευή της γέφυρας Q'eswachaka – Περού © National Institute of Culture, Peru

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ UNESCO

Νέες Εγγραφές

Πραγματοποιήθηκε στις 2-7 Δεκεμβρίου 2013 η 8η Σύνοδος της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά, στο Μπακού (Αζερμπαϊτζάν). Η Επιτροπή ενέκρινε την εγγραφή 25 νέων στοιχείων στον Αντιπροσωπευτικό Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, 4 στοιχείων στον Κατάλογο Στοιχείων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς που χρήζουν Επείγουσας Προστασίας και 1 προγράμματος στο μητρώο δραστηριοτήτων που αντικατοπτρίζουν καλύτερα τις αρχές και τους σκοπούς της Σύμβασης για την προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

© Murshid Anwar

Τέχνη παραδοσιακής υφαντικής Jamdani - Μπανγκλαντές

Το Jamdani είναι γυαλιστερό βαμβακερό ύφασμα, με ζωηρά χρώματα και μοτίβα, το οποίο υφάινεται στον αργαλειό. Η κατασκευή του είναι εξαιρετικά χρονοβόρα και κοπιαστική, όμως τα χειροποίητα αυτά υφάσματα είναι πολύ δημοφιλή, καθώς χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία saris (γυναικείο ένδυμα των γυναικών της Βεγγάλης, σύμβολο πολιτιστικής ταυτότητας και στοιχείο αυτοπροσδιορισμού).

Παραδοσιακή μέθοδος παρασκευής κρασιού Qvenri - Γεωργία

Η συγκεκριμένη μέθοδος παρασκευής κρασιού είναι αρκετά διαδεδομένη στη Γεωργία, ιδιαίτερα σε αγροτικές κοινότητες όπου καλλιεργούνται μοναδικές ποικιλίες αμπελιών. Το Qvenri είναι ένα ωσειδές πήλινο αγγείο, που χρησιμοποιείται για την παρασκευή, την παλαίωση και την αποθήκευση του κρασιού. Το κρασί και τα έθιμα που συνδέονται με το Qvenri είναι χαρακτηριστικά της ταυτότητας των ανθρώπων στη Γεωργία και αναφορές σε αυτά γίνονται συχνά σε προφορικές παραδόσεις και τραγούδια.

© Ministry of Culture and Monument protection of Georgia

© DNPC

Γνώσεις και πρακτικές που συνδέονται με τη μουσική Imzad των κοινοτήτων Tuareg - Αλγερία, Μάλι, Νίγηρας

Η μουσική Imzad είναι χαρακτηριστική των πληθυσμών Tuareg και ερμηνεύεται από γυναίκες σε ένα μονόχορδο όργανο, το Imzad. Ο μουσικός κάθεται με το όργανο ακουμπισμένο στα γόνατα και παίζει με δοξάρι, συνοδεύοντας τραγούδια, τα οποία συνήθως τραγουδούν άντρες στη διάρκεια τελετουργιών στους καταυλισμούς των Tuareg. Η ερμηνεία της συγκεκριμένης μουσικής σε αρκετές περιπτώσεις αποσκοπεί στο να απομακρύνει τα κακά πνεύματα και να κατευνάσει τον πόνο των αρρώστων.

© DNPC

© National Institute of Culture, Peru

Τελετή Raach – Γουατεμάλα

Η Raach είναι μια τελετουργία που συνδέεται με τη λατρεία του καλαμποκιού στο San Pedro Sacateréquez. Στη διάρκειά της αναπαριστώνται η καλλιέργεια και η συγκομιδή του καλαμποκιού, παρουσιάζονται μουσικοχορευτικά δρώμενα με τη συνοδεία μαρίμπας, εκφέρονται προσευχές στη γλώσσα των Mam και καταναλώνονται παραδοσιακά εδέσματα. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται περιορισμένο ενδιαφέρον για συμμετοχή στη συγκεκριμένη τελετουργία, γεγονός που συνέβαλε στη συμπερίληψή της στον Κατάλογο Στοιχείων Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς που χρήζουν Επείγουσας Προστασίας.

© Centro de la Diversidad Cultural

Γνώσεις, δεξιότητες και τελετές για την ετήσια κατασκευή της γέφυρας Q'ewwachaka – Περού

Η γέφυρα Q'ewwachaka είναι μία κρεμαστή γέφυρα από αχυρένια σχοινιά πάνω από ένα φαράγγι στον ποταμό Aruqimac, στο νότιο τμήμα των Άνδεων. Ανανεώνεται κάθε χρόνο, με την αξιοποίηση πρώτων υλών και μεθόδων που χρησιμοποιούσαν οι Ίνκας. Οι κοινότητες που εμπλέκονται στις τριήμερες τελετουργίες που συνδέονται με τη συγκεκριμένη πρακτική δεν τη θεωρούν απλώς δίοδο για τη διατήρηση της συγκοινωνίας αλλά και μέσο ενίσχυσης των δεσμών μεταξύ τους.

© CAMAA

Η παρέλαση του Αγίου Πέτρου – Βενεζουέλα

Στις πόλεις Guarepas και Guatire της Βενεζουέλας, η ημέρα του Αγίου Πέτρου είναι μία ιδιαίτερα δημοφιλής γιορτή που τιμάται με εκδηλώσεις και τελετές. Ιερές εικόνες του Αγίου, με τη συνοδεία λαβάρων, σημαίων, μουσικών, χορευτών και τροβαδούρων, παρελαύνουν στους δρόμους των πόλεων αναπαριστώντας την ιστορία της θεραπείας της κόρης ενός δούλου από τον Άγιο Πέτρο. Οι γυναίκες στολίζουν τις εκκλησίες, ντύνουν τις εικόνες του Αγίου και μαγειρεύουν παραδοσιακά εδέσματα. Όλα τα μέλη της κοινότητας, κάθε ηλικίας, διατηρούν αυτή την παράδοση, η οποία συμβολίζει τον αγώνα ενάντια στην αδικία και την ανισότητα.

Άβακας Zhusuan - Κίνα

Ο κινέζικος άβακας Zhusuan συνέβαλε στη διάδοση της μαθηματικής γνώσης και των αριθμητικών συλλογισμών. Παρόλο που παρουσιάζει ομοιότητες με τον ρωμαϊκό άβακα, είναι διαφορετικός, καθώς επιτρέπει τη χρήση του δεκαδικού και του δεκαεξαδικού συστήματος αρίθμησης. Οι χρήστες του άβακα Zhusuan μπορούν να διεκπεραιώσουν πρόσθεση, αφαίρεση, πολλαπλασιασμό, διαίρεση και υπολογισμό τετραγωνικής και κυβικής ρίζας. Ο άβακας μεταδίδεται από γενιά σε γενιά και αποτελεί συστατικό στοιχείο της κινέζικης πολιτιστικής ταυτότητας και παράδοσης.

© UNESCO

© UNESCO / Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκίας

Ετήσιο προσκύνημα στο μαυσωλείο του Sidi 'Abd el-Qader Ben Mohammed (Sidi Cheikh) – Αλγερία

Κάθε χρόνο νομάδες και κοινότητες Sufi πραγματοποιούν ένα προσκύνημα στο μαυσωλείο του μουσουλμάνου μυστικιστή Sidi 'Abd el-Qader Ben Mohammed (Sidi Cheikh), που βρίσκεται στο El Abiodh Sidi Cheikh. Αρχίζει την τελευταία Πέμπτη του Ιουνίου και διαρκεί τρεις μέρες, στη διάρκεια των οποίων πραγματοποιούνται θρησκευτικές και κοσμικές τελετές προς τιμήν του ιδρυτή της αδελφότητας. Το προσκύνημα ενισχύει τους δεσμούς μεταξύ των μελών της αδελφότητας των Sufi και συμβάλλει στη διασφάλιση της ειρηνικής συνύπαρξης μεταξύ διαφορετικών κοινοτήτων, καθώς και στη διάδοση της παραδοσιακής μουσικής, των χορών αλλά και στη συνέχιση των ιππικών αγώνων που πραγματοποιούνται σε αυτό το πλαίσιο.

Διακοσμητική Λαϊκή Τέχνη Petrykivka - Ουκρανία

Οι άνθρωποι στο χωριό Petrykivka διακοσμούν τις γειτονιές, τα οικιακά σκεύη και τα μουσικά όργανα με ένα πλούσιο διακοσμητικό στυλ ζωγραφικής, το οποίο διακρίνεται από φανταστικά άνθη και άλλα στοιχεία εμπνευσμένα από τον φυσικό κόσμο. Σύμφωνα με τη λαϊκή πεποίθηση, η ζωγραφική προστατεύει τους ανθρώπους από τη μελαγχολία και το κακό. Κάθε οικογένεια έχει τουλάχιστον ένα άτομο που γνωρίζει τη συγκεκριμένη μέθοδο διακόσμησης, η οποία διδάσκεται και στα τοπικά σχολεία της κοινότητας.

Τούρκικος Καφές και Παράδοση – Τουρκία

Η παρασκευή του καφέ είναι ένα τελετουργικό που συνεχίζεται για αιώνες στην Τουρκία, φέρνοντας κοντά τους ανθρώπους. Χρησιμοποιείται ακόμα η παραδοσιακή τεχνική: ο καφές ψήνεται αργά σε μπρίκι (cezve) και σερβίρεται σε μικρά φλιτζάνια καφέ, τα οποία έχουν επίσης καλλιτεχνική αξία. Ξεχωρίζει από άλλους καφέδες, λόγω του έντονου αρώματος, της πικρότητας και του «αφρού» στην επιφάνειά του (καϊμάκι). Η σημασία του καφέ στην κοινωνική ζωή των ανθρώπων συγκεκριμένα στην τούρκικη παροιμία «η μνήμη ενός καφέ κρατάει σαράντα χρόνια».

Γλυκά του κουταλιού, Κακοπετριά © Doris Kafasaki

Ο παραδοσιακός τρόπος παρασκευής του ροδόσταγματος © Κοινότητα Αγρού

Η Μεσογειακή Διατροφή στον Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Στη διάρκεια της συνάντησης της Διακυβερνητικής Επιτροπής για τη Σύμβαση της UNESCO για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Μπακού (Αζερμπαϊτζάν, 2-7 Δεκεμβρίου 2013), εγκρίθηκε η αναγνώριση της Μεσογειακής Διατροφής ως αγαθού άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, στην αναθεωρημένη μορφή της, με την οποία διευρύνεται η ομάδα χωρών που την είχαν αρχικά προτείνει στην UNESCO το 2010. Συγκεκριμένα, η ομάδα αποτελείται από τα ακόλουθα κράτη: Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Μαρόκο, Πορτογαλία.

Η Μεσογειακή Διατροφή (Mediterranean Diet) αναφέρεται στο σύνολο των γνώσεων, εθίμων, συμβολισμών και παραδόσεων που συνδέονται με τη διαδικασία καλλιέργειας, παρασκευής και κατανάλωσης προϊόντων στον ευρύτερο μεσογειακό χώρο. Άλλωστε, και η ετυμολογία της «δίαιτας», εμπεριέχει την έννοια της καθιέρωσης ενός τρόπου ζωής. Η καλλιέργεια, η συγκομιδή, η αλιεία, η συντήρηση, το μαγείρεμα και η συνάθροιση των ανθρώπων γύρω από το τραπέζι αποτελούν περιστάσεις κατά τις οποίες αξιοποιούνται εμπειρικές γνώσεις για τη φύση, όπως αυτές προέκυψαν διαχρονικά από την παρατήρηση των φυσικών φαινομένων και γίνονται ευκαιρία για συνεύρεση και ανταλλαγή αφηγήσεων και απόψεων μεταξύ ανθρώπων κάθε φύλου και ηλικίας. Η εξέχουσα σημασία της διατροφής αποδεικνύεται και από το γεγονός ότι αρκετές από τις πολιτιστικές εκφράσεις των λαών της Μεσογείου συνδυάζουν φαγητό, μουσική και χορό.

Η Μεσογειακή Διατροφή χαρακτηρίζεται από ένα θρεπτικό πρότυπο το οποίο έχει παραμείνει σταθερό στο χώρο και στο χρόνο. Βασικά προϊόντα της είναι το ελαιόλαδο, τα δημητριακά, τα φρέσκα φρούτα και οι ξηροί καρποί, μέτρια ποσότητα ψαριών, γαλακτοκομικά προϊόντα και κρέας και αρκετά καρυκεύματα και μπαχαρικά. Τα τρόφιμα

αυτά καταναλώνονται συνήθως με τη συνοδεία κρασιού, εκχυλισμάτων από βότανα ή άλλων τοπικών προϊόντων, σύμφωνα με τις πεποιθήσεις κάθε κοινότητας. Ως τρόπος ζωής, η συγκεκριμένη διατροφή διαμορφώθηκε από το μεσογειακό κλίμα αλλά και τις ιδιαίτερες γεωμορφολογικές συνθήκες κάθε περιοχής. Οι χώρες που συμμετείχαν στην ετοιμασία της αίτησης χρησιμοποίησαν μία εμβληματική κοινότητα για την περιγραφή της Μεσογειακής Διατροφής στην επικράτειά τους. Συγκεκριμένα, οι εμβληματικές κοινότητες είναι: Κορώνη (Ελλάδα), Soria (Ισπανία), Cilento (Ιταλία), Hvar και Brač (Κροατία), Αγρός (Κύπρος), Chefchaouen (Μαρόκο) και Tavira (Πορτογαλία). Οι πιο πάνω κοινότητες δεσμεύτηκαν μαζί με το κράτος ότι θα λάβουν μέτρα για περαιτέρω προβολή και προστασία της Μεσογειακής Διατροφής, σε συνεργασία μεταξύ τους και με άλλους φορείς σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Για την ετοιμασία του φακέλου υποψηφιότητας της Κύπρου συνεργάστηκαν η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO, η Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στην UNESCO, η Δρ Άγγελ Νικολάου Κονναρή (εμπειρογνώμονας σε θέματα άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κύπρο), οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, το Τμήμα Γεωργίας του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος και η κοινότητα Αγρού. Στην καταγραφή των τοπικών προϊόντων Μεσογειακής Διατροφής που περιγράφονται στον φάκελο αξιοποιήθηκαν, μεταξύ άλλων πηγών, ο Γαστρονομικός Χάρτης της Κύπρου που εξέδωσε το Τμήμα Γεωργίας και η έκδοση του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών *Από την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά της Κύπρου* (Λευκωσία 2012).

Την υποψηφιότητα της Κύπρου και την εγγραφή της Μεσογειακής Διατροφής στον Παγκόσμιο Κατάλογο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, με εμβληματική κοινότητα τον Αγρό, στήριξαν, μεταξύ άλλων, το Μουσείο Κυπριακών Τροφίμων και Διατροφής, το Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, το ΤΕΠΑΚ, τα Οινοποιεία «Τσιάκκα» και «Κυπερούντας», το Φυσικό Μεταλλικό Νερό «Αγρός», η Εταιρεία Oleastro, το Κυπριακό Οινομουσείο, ο Σύνδεσμος Διαιτολόγων και Διατροφολόγων Κύπρου, ο Σύνδεσμος Αρχιμαγείρων Κύπρου, ο Σύνδεσμος Slow Food Κύπρου, το Ιστορικό Μουσείο Κουμανδαρίας Ζωοπηγής, η Εταιρεία Γαστεραία, η Ομάδα Τριανταφυλλοπαραγωγών Αγρού, το Μουσείο Χαρουπιού «Μαύρος Χρυσός», η Οινοβιομηχανία Πετράλωνα και η Ομάδα Παραγωγών Φρούτων και Λαχανικών ΣΕΔΙΓΕΠ.

ΕΜΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

Αλλαντικά Αγρού © Κοινότητα Αγρού

Γλυκό καρυδάκι © Γλυκά Κατερίνα

Ππαλουζές © Αρχείο Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Αγρός

Ο Αγρός είναι ένα παραδοσιακό χωριό στην οροσειρά του Τροόδους, στην περιοχή Πιτσιλιάς. Βρίσκεται πάνω σε μια διαδρομή του κρασιού, που διασχίζει πευκόφυτες περιοχές με αμπελώνες στις πλαγιές του βουνού, αμυγδαλιές, φουντουκιές, καρυδιές και άλλα οπωροφόρα δέντρα, άγριες τριανταφυλλίες και αρωματικά φυτά, τα οποία αποτελούν την πρώτη ύλη για την παρασκευή προϊόντων της κυπριακής κουζίνας και γενικότερα της Μεσογειακής Διατροφής. Η ποικιλία του φυσικού τοπίου, οι βυζαντινές εκκλησίες που συναντά κανείς στη διαδρομή, η εγκάρδια φιλοξενία και η διατήρηση πατροπαράδοτων εθίμων καθιστούν την περιοχή της Πιτσιλιάς γενικά –και τον Αγρό ειδικά– μία από τις ομορφότερες περιοχές της Κύπρου, στην οποία επιβιώνουν γνωρίσματα της κυπριακής ταυτότητας και πολιτιστικής φυσιογνωμίας. Στον Αγρό στεγάζεται, επίσης, το Επαρχιακό Γεωργικό Γραφείο Πιτσιλιάς, όπου λειτουργεί και το Κέντρο Γεωργικής Εκπαίδευσης, με στόχο την ενημέρωση και κατάρτιση των γεωργοκτηνοτρόφων της περιοχής στην καλλιέργεια ποιοτικών και ασφαλών γεωργικών προϊόντων.

Τοπικά Προϊόντα

Η περιοχή Πιτσιλιάς, στην οποία ανήκει ο Αγρός, φημίζεται για την παραγωγή αλλαντικών από χοιρινό κρέας (χοιρομέρι, ποσυρτή, λούντζα και λουκάνικα Πιτσιλιάς), το οποίο «ψήνεται» (ωριμάζει) σε κόκκινο κρασί και καπνίζεται με την καύση γηγενών κλαδιών και θάμνων. Στην παρασκευή τους χρησιμοποιείται ο κόλιαντρος, που είναι ένα από τα πιο χαρακτηριστικά μπαχαρικά της κυπριακής κουζίνας. Τα αλλαντικά αυτά, όπως και η τσαμαρέλα και το απόχτιν (από αιγινό κρέας), χρησιμοποιούνται ευρέως ως συνοδευτικά της ζιβανίας. Οι κάτοικοι της περιοχής φημίζονται, επίσης, για την παραγωγή φουντουκιών, σουτζιούκου, ππαλουζέ και κκιοφτερκών, γλυκών του κουταλιού, αλλά κυρίως για το χαρακτηριστικό ροδόσταγμα Αγρού που παρασκευάζεται από αγριοτριανταφυλλίες.

Σουτζιούκκος, ππαλουζές, κκιοφτέρκα, έψημα, πορτός

Τα πέντε αυτά παραδοσιακά γλυκά, από τα πιο γνωστά της Κύπρου, παρασκευάζονται από τον χυμό σταφυλιών κυρίως στα χωριά του Τροόδους και σε άλλες περιοχές με αμπέλια. Η παραγωγή τους χρονολογείται στο τέλος του 19ου αιώνα, οπότε άρχισε η άφθονη παραγωγή σταφυλιών στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές, ιδιαίτερα στη Μαραθάσα και στην Πιτσιλιά. Παρασκευάζονται από χυμό σταφυλιών (μούστο), που εξάγεται με τη σύνθλιψή τους και στη συνέχεια φιλτράρεται και κοχλάζεται, προστίθεται ειδικό ασπρόχρωμα που βοηθά στον καθαρισμό του. Αφού κρυώσει, ο μούστος μεταφέρεται σε καθαρό δοχείο, ξαναβράζεται και προστίθεται σταδιακά αλεύρι. Η μουσταλευριά ανακατεύεται μέχρι να καταστηθεί, προστίθεται ροδόσταγμα ή κιούλι και, ανάλογα με την περαιτέρω επεξεργασία της μουσταλευριάς, παρασκευάζονται

© Κοινότητα Αγρού

© Κοινότητα Αγρού

© Κοινότητα Αγρού

ο σουτζιούκκος, ο ππαλουζές και τα κκιοφτέρκα. Τα τρία αυτά είδη αποτελούν συνοδευτικά ποτού, ιδιαίτερα της ζιβανίας. Το έψημα χρησιμοποιείται ως υποκατάστατο του μελιού ή της ζάχαρης, ενώ ο πορτός συγκαταλέγεται στις μαρμελάδες.

Ροδόσταγμα Αγρού

Το Ροδόσταγμα Αγρού είναι απόσταγμα ολόκληρου του άνθους της Ροδής της Δαμασκηνής (*Rosa Damascena*). Η παραγωγή ροδοστάγματος γινόταν από παλιά, κυρίως στα ορεινά χωριά του Τροόδους, με πιο φημισμένα τα χωριά Μηλικούρι και Αγρός. Οι τριανταφυλλίες φυτεύονται συχνά στις άκρες των αμπελώνων και τα τριαντάφυλλα μαζεύονται μετά τον Απρίλιο-Μάιο, τις πολύ πρωινές ώρες. Τα πέταλά τους τοποθετούνται κατευθείαν στον αποστακτήρα, όπου οι παραγόμενοι υδρατμοί περνούν από ελικοειδή ψυκτικό σωλήνα, υγροποιούνται και συλλέγονται. Το ροδόσταγμα αποθηκεύεται σε γυάλινα δοχεία σκούρου χρώματος και φυλάσσεται σε σκοτεινό και δροσερό μέρος. Χρησιμοποιείται ευρύτατα στο σιρόπι διάφορων ειδών ζαχαροπλαστικής (π.χ. μπακλαβάδες, δάχτυλα, κ.ά.) και σε άλλα γλυκά όπως μαχαλεπί, ρυζόγαλο, σουτζιούκκο και ππαλουζέ. Επίσης, χρησιμοποιείται ακόμα σε θρησκευτικές και κοινωνικές εκδηλώσεις, όπως τη Μεγάλη Παρασκευή (ράντισμα του Επιταφίου με ροδόσταγμα σε «μερέχες»-μυροχόες) και κατά την τελετή του γάμου (ράντισμα του αντρογύνου και των καλεσμένων).

Φουντούκια Πιτσιλιάς

Τα Φουντούκια Πιτσιλιάς, γνωστά με το όνομα «λεφτοκάρκα», απαντώνται στην περιοχή Πιτσιλιάς, και ειδικότερα στις βόρειες πλαγιές της οροσειράς του Τροόδους, από τη Μαδαρή μέχρι την Παπούτσα. Η συγκομιδή των φουντουκιών γίνεται κυρίως τον Αύγουστο, όταν ο καρπός αποχωρίζεται εύκολα από το φυλλώδες περίβλημά του και παίρνει καφέ χρώμα. Τα φουντούκια, αφού ξεφλουδιστούν, απλώνονται στον ήλιο για μία περίπου βδομάδα, μέχρι να αποξηρανθούν. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, κυρίως κατά την περίοδο του Δεκαπενταύγουστου, σε κοινότητες της Πιτσιλιάς διοργανώνονται χοροί και φεστιβάλ του Φουντουκιού.

Πηγές:

Τμήμα Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος (2010) *Γαστρονομικός Χάρτης της Κύπρου*, Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών: Λευκωσία
Χατζηκυριάκου ΓΝ (2007), *Αρωματικά και αρτυματικά φυτά στην Κύπρο*, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου: Λευκωσία.
Cyprus Food Virtual Museum: <http://foodmuseum.cs.ucy.ac.cy>

Κορώνη (Ελλάδα)

Πόλη της Μεσσηνίας, στο νοτιο-δυτικό άκρο της Πελοποννήσου, με πληθυσμό περίπου 5000 κατοίκους. Αποτελεί παράδειγμα Μεσογειακής κοινότητας, καθώς διαθέτει τα τυπικά γνωρίσματα της οικολογίας των παράκτιων περιοχών της Μεσογείου: λειψυδρία, ελαιόδεντρα, αμπελώνες, δημητριακά, κυτταρίσσια και λαχανόκηπους. Το ελαιόλαδο και οι φημισμένες κορωνέικης ποικιλίας ελιές, το κρασί, οι σταφίδες, μεγάλη ποικιλία χορταρικών, βοτάνων και αρωματικών φυτών, είναι μερικά από τα πιο χαρακτηριστικά προϊόντα που συνθέτουν τη διατροφική ταυτότητα της περιοχής.

Hvar και Brač (Κροατία)

Είναι δύο νησιά στην κεντρική Δαλματία, με πληθυσμό περίπου 12500 κατοίκους το καθένα. Στο Hvar, οι άνθρωποι μέχρι σήμερα εξαρτώνται από το φυσικό και κοινωνικό τους περιβάλλον και φροντίζουν για τη μεταβίβαση παραδοσιακών τεχνικών οικοδόμησης, καλλιέργειας, αλιείας, προετοιμασίας του φαγητού και κοινωνικής συνεύρεσης. Το Brač κατοικείται από τα προϊστορικά χρόνια και έχει διαμορφώσει μία μοναδική πολιτιστική ταυτότητα, η οποία αντικατοπτρίζεται και στον τρόπο διατροφής των κατοίκων, βάσει του Μεσογειακού προτύπου. Παρά τις διαφοροποιήσεις που επήλθαν λόγω της παγκοσμιοποίησης, οι άνθρωποι στο Hvar και στο Brač, ανεξαρτήτως ηλικίας, διατηρούν τα έθιμα και τα παραδοσιακά προϊόντα που σχετίζονται με ιδιαίτερες γιορτές, πανηγύρια και κοινωνικές δραστηριότητες. Η παρασκευή και κατανάλωση φαγητού στα δύο νησιά αποδεικνύει ότι οι κάτοικοι θεωρούν τη Μεσογειακή Διατροφή στοιχείο της πολιτισμικής τους ταυτότητας.

Chefchaouen (Μαρόκο)

Πόλη στο βορειοδυτικό Μαρόκο, πρωτεύουσα της ομώνυμης επαρχίας, με πληθυσμό περίπου 54000 κατοίκους. Βρίσκεται κοντά στην Ταγγέρη και αποτελεί γνωστό τουριστικό προορισμό, καθώς φημίζεται για τα γραφικά δρομάκια της, με σπίτια σε λευκό και μπλε χρώμα. Η πόλη είναι επίσης γνωστή για τις τοπικές παραδοσιακές χειροποίητες κατασκευές, όπως υφαντά και μάλλινα πλεκτά αλλά και για τα γαστρονομικά προϊόντα της, όπως το τοπικό κασικίσιο τυρί.

Soria (Ισπανία)

Είναι πρωτεύουσα της ομώνυμης επαρχίας στη βορειο-ανατολική Ισπανία. Διαθέτει πλούσια αρχιτεκτονική και πολιτιστική κληρονομιά και φυσικά τοπία εξαιρετικής ομορφιάς. Η τοπική γαστρονομία περιλαμβάνει κρέας από τοπικές κτηνοτροφικές μονάδες, παράγωγα του γάλακτος, όπως βούτυρο και τυρί, καθώς και τα υψηλής ποιότητας κρασιά της γνωστής οινοπαραγωγικής περιοχής Ribera del Duero.

Cilento (Ιταλία)

Βρίσκεται στην περιοχή της Campania στη νότια Ιταλία και αριθμεί περίπου 270000 κατοίκους. Η ευρύτερη περιοχή προσελκύει χιλιάδες επισκέπτες κάθε χρόνο, λόγω του χαρακτήρα της, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της παράδοσής της στη γαστρονομία. Στην περιοχή παράγεται εξαιρετικής ποιότητας κρασί, προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (Cilento DOC).

Tavira (Πορτογαλία)

Παραθαλάσσια πόλη της νότιας Πορτογαλίας, στην περιοχή Algarve, με πληθυσμό 26000 κατοίκους. Χρονολογείται από την ύστερη εποχή του Χαλκού (1000-800 π.Χ.). Τα τελευταία χρόνια η πόλη αναπτύσσεται τουριστικά ενώ η ευρύτερη περιοχή γενικότερα στηρίζεται στη γεωργία. Οι κάτοικοι της Tavira διατηρούν αρκετές παραδοσιακές τέχνες και συνεχίζουν την παραγωγή και κατανάλωση προϊόντων τοπικής γαστρονομίας με πατροπαράδοτες μεθόδους.

Εταιρικά Σχολεία UNESCO Κύπρου

Έναρξη Δραστηριοτήτων Σχολικής Χρονιάς 2013-2014

© Αντιγόνη Γαλιουέκη

Πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 31 Οκτωβρίου 2013, η πρώτη συνάντηση των Συντονιστών και Εκπαιδευτικών του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου. Κύριο θέμα της συνάντησης, που πραγματοποιήθηκε στο Λανίτιο Λύκειο Λεμεσού, ήταν ο προγραμματισμός των εργασιών του Δικτύου και η επιλογή της θεματικής για το σχολικό έτος 2013-2014.

Στο καλωσόρισμά του, ο νέος συντονιστής του Δικτύου, Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης κ. Παύλος Δαπόλας, ανέφερε πως οι οικονομικές δυσχέρειες θα πρέπει να λειτουργήσουν ως κινητήρια δύναμη για την ενίσχυση του θεσμού και της συνεργασίας ανάμεσα στα σχολεία του Δικτύου, που ανέκαθεν διακρίνονταν για τις υψηλού επιπέδου καλλιτεχνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις τους. Ο θεσμός του Δικτύου Εταιρικών Σχολείων UNESCO δημιουργήθηκε το 1953, αποσκοπώντας στην ενθάρρυνση της επικοινωνίας και στην ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στις μαθητικές κοινότητες των κρατών μελών του Οργανισμού, ώστε να προωθούνται αποτελεσματικότερα οι στόχοι της UNESCO στους νέους.

Στο παγκόσμιο αυτό Δίκτυο συμμετέχουν σήμερα περισσότερα από 9000 εκπαιδευτικά ιδρύματα σε 180 χώρες. Το Δίκτυο δραστηριοποιείται στην Κύπρο από τη σχολική χρονιά 1969-70, υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το Δίκτυο Εταιρικών Σχολείων UNESCO Κύπρου σήμερα περιλαμβάνει 20 σχολεία, που δραστηριοποιούνται με ποικίλους τρόπους, όπως διοργάνωση συνεδρίων και συμμετοχή σε εκδηλώσεις, τις οποίες διοργανώνουν Δίκτυα Εταιρικών Σχολείων στο εξωτερικό. Κύριος στόχος του Δικτύου είναι η προώθηση των ιδανικών της UNESCO στους νέους και στις νέες, ιδιαίτερα στους τομείς που αφορούν στην ανάπτυξη των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών, το φυσικό περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η φετινή θεματική των Εταιρικών Σχολείων Κύπρου στηρίζει και προωθεί τη διαχρονική στρατηγική και πρόγραμμα της UNESCO για Δράση για έναν Πολιτισμό Ειρήνης και Μη Βίας. Με τον τίτλο «Οικοδομώντας γέφυρες μέσω των τεχνών και του πολιτισμού: Ο ρόλος των τεχνών στην καταπολέμηση των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού», το πρόγραμμα ενθαρρύνει τα μέλη του Δικτύου να πρωτοστατήσουν με εκπαιδευτικές και καλλιτεχνικές δράσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση των διακρίσεων και την προώθηση της ισότιμης κοινωνικής ένταξης όλων των ατόμων και ομάδων πληθυσμού.

Εκδήλωση για την Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Μαζί Διεκδικούμε – Μαζί Αγωνιζόμαστε»

Με την ευκαιρία του εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τα Εταιρικά Σχολεία UNESCO της επαρχίας Λεμεσού (Λανίτειο Λύκειο, Λανίτειο Δημοτικό και Ιδιωτικό Σχολείο Heritage) και τα συνεργαζόμενα με το πρόγραμμα της UNESCO Λύκεια της Λεμεσού (Λύκειο Κολοσσίου, Λύκειο Αποστόλων Πέτρου και Παύλου, Λύκειο Αγίου Ιωάννη), πραγματοποίησαν κοινή εκδήλωση την Τρίτη 10 Δεκεμβρίου 2013, στην Πλατεία Γρηγόρη Αυξεντίου (Διοικητηρίου) στη Λεμεσό.

Η Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 10 Δεκεμβρίου, σε ανάμνηση της υπογραφής της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 1948. Στόχος και όραμα των εμπνευστών της Διακήρυξης ήταν και παραμένει ο σεβασμός και η εφαρμογή όλων ανεξαιρέτως των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, χωρίς διακρίσεις.

Η εκδήλωση, που είχε τον τίτλο «Μαζί Διεκδικούμε – Μαζί Αγωνιζόμαστε», περιλάμβανε μουσικό πρόγραμμα από ομάδα παιδιών του Μουσικού Λυκείου «Μάριος Τόκας» του Λανιτείου Λυκείου, πικετοφορία με συνθήματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού που παραχωρήθηκε από το Γραφείο της Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού και τον Οργανισμό HFC Hope for Children UNCRC Policy Center. Έργα που φιλοτέχνησαν οι μαθητές των σχολείων κοσμούσαν το χώρο της εκδήλωσης.

Έργο μαθητών Λυκείου Απ. Λουκά, Κολόσσι

© Έδρα UNESCO Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Multicultural Cyprus: The Armenian Community

Εκδήλωση αφιερωμένη στην κοινότητα των Αρμενίων της Κύπρου διοργάνωσε, στις 2 Δεκεμβρίου 2013, στο CINE Studio, η Έδρα UNESCO του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Η εκδήλωση, που είχε τον τίτλο «Multicultural Cyprus: The Armenian Community», αποτελεί μέρος μιας σειράς δράσεων που έχει προγραμματίσει η Έδρα και είναι αφιερωμένες στον πολυπολιτισμικό χαρακτήρα της Κύπρου και τις διάφορες θρησκευτικές και εθνικές ομάδες και κοινότητες του νησιού.

Ο εκπρόσωπος της Αρμενικής Κοινότητας στη Βουλή των Αντιπροσώπων κ. Vartkes Mahdessian

© Έδρα UNESCO Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Ο Διευθυντής της Έδρας, Δρ. Αιμίλιος Σολωμού
© Έδρα UNESCO Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Με ομιλίες τους χαιρέτησαν την εκδήλωση ο Διευθυντής της Έδρας, Δρ. Αιμίλιος Σολωμού, ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου, καθηγητής Μιχάλης Απταλίδης, ο εκπρόσωπος της Αρμενικής Κοινότητας στη Βουλή των Αντιπροσώπων κ. Vartkes Mahdessian και ο πρώην διευθυντής των Αρμενικών Σχολείων Ναρέκ κ. Vartan Tashdjian. Χαιρετισμό απηύθυνε και η κ. Καίτη Κληρίδη, Επίτροπος Προεδρίας για Θέματα Αποδήμων και Θρησκευτικών Ομάδων. Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα της εκδήλωσης περιλάμβανε την προβολή της ταινίας «Οι Αρμένιοι της Κύπρου» και την παρουσίαση αρμενικών παραδοσιακών χορών από τα σύνολα «SIPAN» και «Nanog».

Στην εναρκτήρια ομιλία του ο Δρ. Σολωμού ανέφερε ότι στόχος της Έδρας είναι η προώθηση ενός ολοκληρωμένου συστήματος δραστηριοτήτων εκπαίδευσης, έρευνας, πληροφόρησης και τεκμηρίωσης στον τομέα της πολιτισμικής, γλωσσικής και θρησκευτικής ετερότητας και του διαπολιτισμικού διαλόγου για έναν πολιτισμό ειρήνης σε τοπικό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Επεσήμανε επίσης ότι κύριος στόχος της εκδήλωσης ήταν να παρουσιάσει την Αρμενική κοινότητα της Κύπρου, που αν και σχετικά μικρή σε αριθμό, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην κοινωνική και οικονομική ζωή του νησιού. Η κα Κληρίδη, συγχαίροντας τους διοργανωτές για την πρωτοβουλία, τόνισε πως η προώθηση της διαπολιτισμικής συνεργασίας και κατανόησης, ο διάλογος και η αποδοχή και εκτίμηση της ποικιλομορφίας, θα πρέπει να βρίσκονται ως αξίες στο επίκεντρο της δράσης όλων των πολιτών στον 21ο αιώνα.

Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι Αρμένιοι, οι Λατίνοι και οι Μαρωνίτες της Κύπρου αναγνωρίζονται ως «θρησκευτικές ομάδες». Σε δημοψήφισμα το 1960, οι τρεις θρησκευτικές ομάδες κλήθηκαν και επέλεξαν να ενταχθούν στην ελληνοκυπριακή κοινότητα. Ως εκ τούτου, τα μέλη και των τριών ομάδων απολαμβάνουν τα ίδια προνόμια, δικαιώματα και οφέλη με τα μέλη της ελληνοκυπριακής κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων του δικαιώματος ψήφου και του δικαιώματος της εκλογής τους σε δημόσια αξιώματα και θέσεις της Κυβέρνησης και της πολιτείας, σε όλα τα επίπεδα. Επιπλέον, οι Αρμένιοι, οι Λατίνοι και οι Μαρωνίτες, οι οποίοι ψηφίζουν στις Βουλευτικές Εκλογές ως μέλη της ελληνοκυπριακής κοινότητας, εκλέγουν επιπρόσθετα έναν Αντιπρόσωπο από τις τάξεις τους στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Έχοντας βιώσει περιόδους εξαιρετικού μεγαλείου και έχοντας υποστεί τραγωδίες, όπως την πρώτη Γενοκτονία του 20ού αιώνα το 1915, το αρμενικό έθνος είναι σήμερα διάσπαρτο σε μικρές και μεγάλες κοινότητες ανά τον κόσμο. Περίπου 3,5 εκατομμύρια Αρμένιοι ζουν στη Δημοκρατία της Αρμενίας και στο Ναγκόρνο-Καραμπάχ, ενώ γύρω στα 5,5 εκατομμύρια ζουν στην Αρμενική Διασπορά, τμήμα της οποίας είναι η κοινότητα των Αρμενίων της Κύπρου.

Η σχετικά μικρή σημερινή αρμενοκυπριακή κοινότητα ουσιαστικά αποτελείται από απογόνους των επιζώντων της Γενοκτονίας. Ωστόσο, η αρμενική παρουσία στην Κύπρο ανάγεται στο 578 μ.Χ., κατά τη Βυζαντινή περίοδο, όταν δημιουργήθηκαν χωριά όπως το Αρμενοχώρι και η Αρμίνου, ενώ η Αρμενική ήταν μία από τις επίσημες γλώσσες της Κύπρου κατά τη Λατινοκρατία. Αν και τα περισσότερα ίχνη τους έχουν χαθεί προ πολλού, το φημισμένο Μοναστήρι του Αγίου Μακαρίου στον Πενταδάκτυλο, ο γοθτικός καθεδρικός ναός της Παναγίας της Τύρου στη Λευκωσία, καθώς και η πανέμορφη εκκλησία του Καντσβώρ στην Αμμόχωστο, μαρτυρούν την παρουσία των Αρμενίων στην Κύπρο κατά την Φραγκοκρατία, την Ενετοκρατία και την Τουρκοκρατία.

Στην Κύπρο σήμερα ζουν 3000-3500 Αρμένιοι, κυρίως στη Λευκωσία, Λάρνακα και Λεμεσό. Η αρμενοκυπριακή κοινότητα διαθέτει αριθμό σωματείων με πολύ ενεργή πολιτιστική και κοινωνική δραστηριότητα. Ανάμεσά τους οι γνωστές χορευτικές ομάδες «SIPAN» και «Nanog» που εντυπωσίασαν με τις χορευτικές τους φιγούρες, τον ρυθμό και τη ζωντανία τους κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης.

ΑΡΜΕΝΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΧΟΡΕΥΤΙΚΑ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΑ «SIPAN» και «Nanor»

© Έδρα UNESCO Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Χορευτικό Συγκρότημα «SIPAN»

Ο Αρμενικός Πολιτιστικός και Μορφωτικός Σύλλογος Κύπρου «Hamazkayin» αποτελεί παράρτημα του ομώνυμου παγκόσμιου Πολιτιστικού και Μορφωτικού Συλλόγου, που ασχολείται με τα πολιτιστικά και εκπαιδευτικά θέματα της Αρμενικής Διασποράς και της Αρμενίας.

Ανάμεσα στις κύριες δραστηριότητες του κυπριακού παραρτήματος είναι το χορευτικό συγκρότημα «SIPAN», το οποίο ιδρύθηκε το 1990 και λειτούργησε υπό την καλλιτεχνική διεύθυνση της κας Janna Tahmizian από την Αρμενία. Μέλη του συγκροτήματος είναι νέοι Αρμένιοι της Κύπρου, ηλικίας 14 ετών και άνω, οι οποίοι συμμετέχουν στις πρόβες και παραστάσεις του συγκροτήματος με ενθουσιασμό και υπερηφάνεια για την παράδοσή τους.

Οι παραδοσιακοί χοροί της Αρμενίας αποτελούν σημαντικό κομμάτι του αρμενικού πολιτισμού και συμβάλλουν σημαντικά στη διατήρηση της πολιτιστικής ταυτότητας των απανταχού Αρμενίων. Για το λόγο αυτό, ο «Hamazkayin – Κύπρου» καταβάλλει τεράστιες προσπάθειες για να διατηρήσει ζωντανούς και να μεταβιβάσει στις νεότερες γενιές των Αρμενίων της Κύπρου τους παραδοσιακούς χορούς. Στο πλαίσιο του στόχου αυτού, προσκαλεί κάθε χρόνο επαγγελματίες χοροδιδασκάλους από την Αρμενία για να μεταβιβάσουν τις γνώσεις και την τεχνική τους στους νέους χορευτές του συγκροτήματος «SIPAN».

Τα τελευταία δύο χρόνια, την καλλιτεχνική διεύθυνση του συγκροτήματος ανέλαβε ο κ. Bedros Gharibian, επαγγελματίας χοροδιδάσκαλος και σολίστας για πολλά χρόνια του Κρατικού Χορευτικού Συγκροτήματος της Αρμενίας. Ο κ. Gharibian χαίρει μεγάλης εκτίμησης από τα μέλη της αρμενοκυπριακής κοινότητας για τον επαγγελματισμό του και την αφοσίωση που επιδεικνύει.

Παρόλο που το συγκρότημα αποτελείται από νέους και ερασιτέχνες χορευτές, έχει καταφέρει να διατηρήσει υψηλό επίπεδο δεξιοτεχνίας και επαγγελματισμού όλα αυτά τα χρόνια. Η ετήσια παράσταση του συγκροτήματος έχει καθιερωθεί ως σημαντικό γεγονός στην πολιτιστική ατζέντα της Κύπρου. Το συγκρότημα προσκαλείται συχνά να συμμετάσχει σε διάφορα τοπικά φεστιβάλ και εκδηλώσεις, απόρροια της εξαιρετικής συνεργασίας του «Hamazkayin – Κύπρου» με άλλους πολιτιστικούς συλλόγους και φορείς της Κύπρου. Οι εκδηλώσεις αυτές τελούν υπό την αιγίδα των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου.

Παιδικό Χορευτικό Συγκρότημα «Nanor»

Μέσα στα πλαίσια του δύσκολου αγώνα που διεξάγει η Αρμενική Κοινότητα για τη διατήρηση της πολιτιστικής της κληρονομιάς και κουλτούρας ιδρύθηκε το 2008, με πρωτοβουλία του Εκπροσώπου της Αρμενικής Κοινότητας κ. Vartkes Mahdessian, το χορευτικό συγκρότημα NANOP. Η ίδρυση του NANOP είχε, επίσης, σκοπό να γαλουχήσει τους νέους με τα Αρμενικά ιδανικά και αξίες. Υπό την καθοδήγηση του εμπνευσμένου χοροδιδασκάλου κ. Bedros Gharibian, σήμερα το NANOP αποτελείται από περίπου 50 παιδιά ηλικίας 6-12 χρονών, κίνητρο των οποίων είναι η αγάπη τους για την εκμάθηση των Αρμενικών παραδοσιακών χορών, αλλά και της Αρμενικής κουλτούρας γενικότερα, καθιστώντας τα έτσι την κινητήρια δύναμη για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων.

© Έδρα UNESCO Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Κέντρο Υποβρύχιας Αρχαιολογίας στο Zadar, Κροατία: Έρευνα και Εκπαιδευτικά προγράμματα

© Μαρία Κτωρή

© Μαρία Κτωρή

© Μαρία Κτωρή

της Μαρίας Κτωρή

Το Διεθνές Κέντρο Υποβρύχιας Αρχαιολογίας του Zadar λειτουργεί ως κέντρο κατηγορίας II υπό την αιγίδα της UNESCO και διευθύνεται από το Δρα Luka Bekić. Καθώς είναι το μοναδικό του είδους του στην Ευρώπη, διοργανώνει συνέδρια, σεμινάρια αλλά και εκπαιδευτικά προγράμματα στο πεδίο της Ενάλιας Αρχαιολογίας. Το Κέντρο εγκαινιάστηκε το 2007 και αποτελούσε αρχικά τμήμα του Κροατικού Ινστιτούτου Συντήρησης. Αναγνωρίστηκε ως ανεξάρτητο ίδρυμα το 2009 και συνέχισε να υποστηρίζει την εφαρμογή της Συνθήκης της UNESCO του 2001 για την Προστασία της Υποβρύχιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς.

Παράλληλα με τις ερευνητικές του δραστηριότητες, το Κέντρο διοργανώνει εκπαιδευτικά προγράμματα τόσο υπό την αιγίδα του Περιφερειακού Γραφείου UNESCO στη Βενετία όσο και σε συνεργασία με το Nautical Archaeology Society του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Κέντρο διοργανώνει δύο προγράμματα ετησίως: το Βασικό Πρόγραμμα Υποβρύχιας Αρχαιολογίας (Basic Underwater Archaeology Course) και το Προχωρημένο Πρόγραμμα Υποβρύχιας Αρχαιολογίας (Advanced Underwater Archaeology Course). Το πρώτο Βασικό Πρόγραμμα Υποβρύχιας Αρχαιολογίας πραγματοποιήθηκε το 2011 και το πρώτο Προχωρημένο Πρόγραμμα Υποβρύχιας Αρχαιολογίας το 2012. Το 2011 είχε διοργανωθεί και το Προχωρημένο Πρόγραμμα Αποκατάστασης και Συντήρησης Υποβρύχιων Αρχαιολογικών Ευρημάτων (Advanced Course on the restoration and conservation of underwater finds), με τρίμηνη διάρκεια.

Καθώς το Κέντρο στοχεύει στην αναμετάδοση της γνώσης και της έρευνας στη νοτιοανατολική Ευρώπη και στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου, τα έξοδα των συμμετεχόντων από χώρες όπως η Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Κροατία, Κύπρος, ΠΓΔΜ, Ρουμανία, Ελλάδα, Σερβία, Μαυροβούνιο, Μολδαβία, Σλοβενία και Τουρκία, καλύπτονται από το Περιφερειακό Γραφείο UNESCO στη Βενετία.

Βασικό Πρόγραμμα Υποβρύχιας Αρχαιολογίας (Basic Underwater Archaeology Course)

Τον Ιούνιο του 2012 μου δόθηκε η ευκαιρία να συμμετάσχω ως υπότροφος της UNESCO στο Βασικό Πρόγραμμα Υποβρύχιας Αρχαιολογίας μαζί με άλλους αρχαιολόγους από τη νοτιοανατολική Ευρώπη. Το εντατικό αυτό πρόγραμμα είχε διάρκεια δύο εβδομάδες και περιλάμβανε διαλέξεις στο Κέντρο που ακολουθούνταν από πρακτική στην περιοχή του Pakoštane. Οι διαλέξεις κάλυπταν ποικίλα θέματα όπως υποβρύχια πλοήγηση, έρευνα και διάσωση δυτών, μεθόδους έρευνας και ανάκτησης αντικειμένων, μεθοδολογία υποβρύχιας ανασκαφής και διαχείριση των ευρημάτων μετά την ανασκαφή, υποβρύχια επισκόπηση, μεθόδους υποβρύχιου σχεδιασμού και φωτογράφισης, υποβρύχια φωτογραμμετρία και χρήση σχεδιαστικού λογισμικού για τη διαχείριση των ανασκαφικών δεδομένων, καθώς και ανάλυση της Συνθήκης της UNESCO για την Προστασία της Υποβρύχιας Πολιτισμικής Κληρονομιάς.

Καθώς το Βασικό Πρόγραμμα Υποβρύχιας Αρχαιολογίας απευθύνεται σε άτομα που μπορεί να μην έχουν δίπλωμα καταδύσεων, υπάρχει σχετική πρόνοια ώστε με το τέλος της πρώτης εβδομάδας του προγράμματος να έχουν αποκτήσει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες για καταδύσεις σε βάθος μέχρι 18 μέτρα (επίπεδο Open Water). Η δεύτερη εβδομάδα ήταν πιο απαιτητική καθώς συμμετείχαμε στην υποβρύχια ανασκαφή του Ρωμαϊκού λιμανιού του Janice, που βρίσκεται στην περιοχή του Pakoštane, υπό την καθοδήγηση του διευθυντή της ανασκαφής Δρ Luka Bekić, του εκπαιδευτή καταδύσεων Nenad Starčić και των αρχαιολόγων Mladen Pešić (Διεθνές Κέντρο Υποβρύχιας Αρχαιολογίας του Zadar) και Marko Meštrović (Han-Vrana Association). Η ανασκαφή στο Pakoštane-Janice αποτελούσε ιδιαίτερη πρόκληση καθώς το Ρωμαϊκό λιμάνι βρίσκεται σχεδόν δίπλα από τα υποβρύχια κατάλοιπα του νεολιθικού οικισμού. Μετά την ολοκλήρωση των ανασκαφικών εργασιών της κάθε μέρας, τα ευρήματα καταγράφονταν, φωτογραφίζονταν και μεταφέρονταν στο εργαστήριο συντήρησης του Κέντρου σε κιβώτια με αλμυρό νερό.

Προχωρημένο Πρόγραμμα Υποβρύχιας Αρχαιολογίας (Advanced Underwater Archaeology Course)

Το Σεπτέμβριο 2013 συμμετείχα και πάλι ως υπότροφος της UNESCO στο Προχωρημένο Πρόγραμμα Υποβρύχιας Αρχαιολογίας. Το πρόγραμμα ήταν διάρκειας δύο εβδομάδων και οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν εξειδικευμένα μαθήματα καταδύσεων παράλληλα με τις διαλέξεις. Αυτή τη φορά, οι εκπαιδευόμενοι συμμετείχαν ως πλήρη μέλη της αρχαιολογικής ομάδας που διεξάγει την υποβρύχια ανασκαφή των Ρωμαϊκών ναυαγίων Uljeva A και Uljeva B (περιοχή ακρωτηρίου Uljeva, Ližnjan), και την υποβρύχια επισκόπηση των ακτών της Ίστρια. Τόσο η ανασκαφή των ναυαγίων όσο και η επισκόπηση των ακτών διευθύνονται από το Δρα Luka Bekić. Το ναυάγιο Uljeva A χρονολογείται στην Πρώιμη Ρωμαϊκή Περίοδο και το ναυάγιο Uljeva B στην Ύστερη Ρωμαϊκή Περίοδο.

Όπως και το 2012, έτσι και το 2013 διεξήχθη παράλληλη συστηματική έρευνα των ναυαγίων από την ομάδα μας. Πρωταρχικό μας μέλημα ήταν ο σχεδιασμός των κοιλοτήτων στις οποίες εντοπίστηκαν θραύσματα κεραμικής (κυρίως αμφορέων). Μετά τον σχεδιασμό των κοιλοτήτων ακολούθησε η ανασκαφή τους και η επιτόπια διαλογή των ευρημάτων στο σκάφος. Η ομάδα που ήταν επιφορτισμένη με τη διαλογή έπρεπε να ξεχωρίσει τα θραύσματα των αμφορέων και από αυτά να κρατήσει τις λαβές, τα στόμια και τους πυθμένες, με σκοπό τη μεταγενέστερη τυπολογική μελέτη τους. Τα υπόλοιπα θραύσματα επιστρέφονταν στην κοιλοότητα απ' όπου προήλθαν, με σκοπό τη διατήρηση των ναυαγίων ως έχουν. Όπως μας εξήγησε ο Δρ Bekić, τα θραύσματα ζυγίζονται ώστε να διαπιστώσουν οι αρχαιολόγοι αν μπορεί να υπολογιστεί το μέγεθος του πλοίου που θα χρειαζόταν στη μεταφορά των αγγείων βάσει του συνολικού βάρους. Το πειραματικό αυτό μέρος της ανασκαφής γίνεται δυσκολότερο, αν αναλογιστεί κανείς ότι το φορτίο κείται διάσπαρτο στον πυθμένα της θάλασσας, εκτεθειμένο στα στοιχεία της φύσης και ήδη συλημένο.

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα του Συνδέσμου Ναυτικής Αρχαιολογίας του Ηνωμένου Βασιλείου (Nautical Archaeology Society educational programme)

Εκτός από τα δύο εκπαιδευτικά προγράμματα που επιχορηγεί η UNESCO, το Κέντρο διοργανώνει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Συνδέσμου Ναυτικής Αρχαιολογίας (NAS) του Ηνωμένου Βασιλείου. Πρόκειται για ένα από τα πλέον αναγνωρισμένα προγράμματα του είδους του παγκοσμίως. Οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα μπορούν να διαμορφώσουν οι ίδιοι το χρονοδιάγραμμα μέσα στο οποίο θα το ολοκληρώσουν, χωρίς περιορισμούς. Το πρόγραμμα είναι χωρισμένο σε τέσσερα στάδια και το Κέντρο διοργανώνει τα αντίστοιχα σεμινάρια σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Τον Οκτώβριο 2012 διοργανώθηκαν τα δύο πρώτα σεμινάρια του προγράμματος, το NAS Introduction to Foreshore and Underwater Archaeology Course και το NAS Part I Certificate in Foreshore and Underwater Archaeology Course. Στα σεμινάρια συμμετείχαμε τέσσερα άτομα και το πρόγραμμα περιλάμβανε πρωινές διαλέξεις και πρακτική το απόγευμα. Στα πλαίσια της εκπαίδευσής μας, είχαμε την ευκαιρία να συμμετάσχουμε σε υποβρύχια επισκόπηση και χαρτογράφηση ενός κυματοθραύστη υπό την καθοδήγηση των δύο εκπαιδευτών μας, του Δρος Luka Bekić και του Mladen Pešić. Ο κυματοθραύστης βρισκόταν στον αρχαιολογικό χώρο του Sveti Bartul στο χωριό Kožino, και είναι πιθανό να συνδέεται με τα κατάλοιπα ενός φρουρίου που χρονολογείται στο Μεσαίωνα.

Το Διεθνές Κέντρο Υποβρύχιας Αρχαιολογίας στο Zadar αποτελεί ένα εξαιρετικό παράδειγμα ερευνητικού αλλά και περιφερειακού εκπαιδευτικού κέντρου. Είναι γεγονός ότι η Ενάλια Αρχαιολογία στην Κύπρο άρχισε να αναπτύσσεται πρόσφατα, και κυρίως μετά την ανακάλυψη του ναυαγίου της Ύστερης Κλασικής Περιόδου στη θαλάσσια περιοχή του Μαζωτού, που ανασκάπτεται από την Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, υπό την εποπτεία της Επίκουρης Καθηγήτριας Δρος Στέλλας Δεμέστιχα. Η πρώτη υποβρύχια ανασκαφή που πραγματοποιείται αποκλειστικά από κυπριακούς φορείς οδήγησε και στη δημιουργία του Εργαστηρίου Συντήρησης Ενάλιων Αρχαιοτήτων από το Τμήμα Αρχαιοτήτων.

Αυτή τη στιγμή, οι ντόπιοι πολιτισμικοί φορείς μπορούν να συνεργαστούν με το Διεθνές Κέντρο Υποβρύχιας Αρχαιολογίας στο Zadar τόσο για θέματα τεχνογνωσίας, αφού διαθέτει το δικό του εργαστήριο συντήρησης με έμπειρο, καταρτισμένο προσωπικό, όσο και για θέματα διαχείρισης της ενάλιας πολιτισμικής κληρονομιάς. Η ευκαιρία που δίνεται στους Κύπριους αρχαιολόγους να εκπαιδευτούν και να συμμετάσχουν σε υποβρύχια ανασκαφές και επισκοπήσεις σε μια χώρα με μεγάλη ερευνητική παράδοση στο πεδίο αυτό, όπως η Κροατία, είναι μοναδική. Δημιουργείται έτσι ένας πυρήνας από νέους επιστήμονες που θα μπορέσουν να προσφέρουν με τη σειρά τους στην κυπριακή αρχαιολογία, εφαρμόζοντας όσα μαθαίνουν στα εκπαιδευτικά προγράμματα του Κέντρου. Επιπλέον, οι πολιτισμικοί φορείς μπορούν να συνεργαστούν με το Κέντρο για τη δημιουργία ενός αντίστοιχου, πρότυπου ερευνητικού κέντρου στην Κύπρο που θα προωθεί και θα διαχειρίζεται τις ενάλιες αρχαιολογικές έρευνες και θα είναι επιφορτισμένο με τη διαχείριση των ενάλιων αρχαιοτήτων. Όπως ανέφερα στην αρχή του άρθρου, το κροατικό παράδειγμα ενάλιων αρχαιολογικών ερευνών κρίνεται ως επιτυχημένο γιατί εκτός από τους ερευνητές-αρχαιολόγους διαθέτει και την κατάλληλη επιστημονική υποδομή. Ως Κύπρος έχουμε ήδη κάνει τα πρώτα μας βήματα στην Ενάλια Αρχαιολογία και τώρα πρέπει να σκεφτούμε πιο σοβαρά τις επιλογές μας ώστε η προσπάθειά μας να συνεχίσει ν' αναπτύσσεται.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Bekić, L. (2011). Underwater Archaeological Reconnaissance of Istrian Maritime Waters. *Submerged Heritage/Potopljena baština*, 1, 35-38.

Bekić, L., Ilkić, M., Brusić, Z., Meštrov, M., Pešić, M., & Scholz, R. (2011). New Underwater Archaeological Research in Pakoštane near Zadar. *Submerged Heritage/Potopljena baština*, 1, 25-31.

Bekić, L. (2012). Once again on the coastal surveys of Istria. *Submerged Heritage/Potopljena baština*, 2, 21-23.

Bekić, L. (2012). Launch of systematic research of Roman Period shipwrecks at Cape Uljeva. *Submerged Heritage/Potopljena baština*, 2, 34-38.

Pešić, M. (2012). Underwater archaeological research at the Janice site in Pakoštane. *Submerged Heritage/Potopljena baština*, 2, 39-43.

© Μαρία Κτωρή

© Μαρία Κτωρή

Βιοηθική στη Σύγχρονη Κοινωνία

Δράσεις της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου

Στις 9 Νοεμβρίου 2013 η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου (ΕΕΒΚ) πραγματοποίησε με ιδιαίτερη επιτυχία συνέδριο με θέμα «Βιοηθική στη σύγχρονη κοινωνία». Στόχος του συνεδρίου ήταν να παρουσιαστούν οι τρέχουσες εξελίξεις στον τομέα της βιοηθικής και επίσης να αναδειχθούν σύγχρονα ζητήματα που εγείρουν βιοηθικούς προβληματισμούς. Στο συνέδριο προσκλήθηκαν επιστήμονες εγνωσμένου κύρους τόσο από την Κύπρο όσο και από την Ελλάδα.

Στην πρώτη συνεδρίαση παρουσιάστηκαν οι τρέχουσες εξελίξεις στη βιοηθική. Ο Αναπληρωτής Επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο κ. Χαρίλαος Μπουζούρας αναφέρθηκε στο πρόγραμμα έρευνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με έμφαση στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020 και ηθική». Στη συνέχεια, ο Δρ Αριστοτέλης Κωνσταντινίδης, μέλος της ΕΕΒΚ και Επίκουρος Καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Κύπρου, παρουσίασε νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε βιοηθικά ζητήματα σχετικά με την αρχή και το τέλος της ανθρώπινης ζωής. Η ενότητα ολοκληρώθηκε με παρουσίαση από την κα Χριστίνα Λοΐζου, μέλος της ΕΕΒΚ, κοινωνιολόγο και Ανώτερη Ερευνήτρια RUBSI στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, αναφορικά με την αναγκαιότητα βιοηθικής αξιολόγησης ερευνητικών προγραμμάτων.

Στη δεύτερη συνεδρίαση παρουσιάστηκαν οι πρόσφατες εξελίξεις και η κείμενη νομοθεσία στο θέμα της προστασίας προσωπικών, ιατρικών και γενετικών δεδομένων. Η Δρ Ευγενία Αλεξανδροπούλου, Αναπληρώτρια Πρύτανη και Καθηγήτρια στο Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, ανέλυσε το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην έρευνα και τους προβληματισμούς που εγείρονται από τέτοια επεξεργασία. Ακολούθως, ο κ. Κωνσταντίνος Γεωργιάδης, από το Γραφείο του Επιτρόπου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, παρουσίασε το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο τομέα της έρευνας, με έμφαση στη διασυννοιακή ανταλλαγή πληροφοριών σε ερευνητικά προγράμματα. Στη συνέχεια, ο Δρ Κωνσταντίνος Δέλτας, Μέλος της ΕΕΒΚ και Καθηγητής στο Κέντρο Ερευνών Μοριακής Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, διαπραγματεύτηκε το θέμα των σύγχρονων βιοτραπεζών και τον τρόπο με τον οποίο η ανταλλαγή βιολογικού υλικού και ιατρικών αρχείων προάγουν την ιατρική έρευνα.

Σύγχρονα βιοηθικά ζητήματα παρουσιάστηκαν στην τρίτη και τέταρτη συνεδρίαση του συνεδρίου. Αρχικά, η Δρ Θεοφανώ Παπαζήση, Καθηγήτρια Αστικού Δικαίου στη Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης ανέλυσε τις νέες μορφές συγγένειας που προκύπτουν από τις εφαρμογές τεχνικών ιατρικών υποβοηθούμενης ανθρώπινης αναπαραγωγής. Ακολούθως, ο Αναπληρωτής Καθηγητής Νομικής και Πρόεδρος του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας Δρ Αχιλλέας Αιμιλιανίδης, διαπραγματεύτηκε τα ηθικά και δεοντολογικά ζητήματα που προκύπτουν

από τις διαθέσιμες ζωής (living wills) στο τέλος της ζωής. Κλείνοντας την τρίτη συνεδρία, η Επίκουρη Καθηγήτρια στο Δίκαιο της Πληροφορικής στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Δρ Μαρία Κανελλοπούλλου Μπότη, παρουσίασε τα βιοηθικά ζητήματα που αναφύονται από τη χρήση της γενετικής πληροφορίας DNA.

Στην τέταρτη και τελευταία συνεδρία, ο Δρ Μιχάλης Τορναρίτης, Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, παρουσίασε τους βιοηθικούς προβληματισμούς που προκύπτουν από συμμετοχή ανηλίκων σε ερευνητικά προγράμματα. Στη συνέχεια, ο Δρ Κωνσταντίνος Ν. Φελλάς, Αντιπρύτανης Έρευνας και Ακαδημαϊκού Προσωπικού στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, ανέλυσε τους βιοηθικούς προβληματισμούς που εμπεριέχονται σε ερευνητικά προγράμματα σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού. Τέλος, ο Δρ Χρίστος Πέτρου από το Τμήμα Φαρμακευτικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και Μέλος της Επιτροπής Βιοηθικής Αξιολόγησης Ερευνητικών Προγραμμάτων Κλινικής Έρευνας παρουσίασε τους βιοηθικούς προβληματισμούς που προκύπτουν από τη διαθεσιμότητα φαρμάκων στο διαδίκτυο.

Όλες οι εισηγήσεις του συνεδρίου καθώς και εισηγήσεις από προηγούμενα συνέδρια και ημερίδες που διοργάνωσε η ΕΕΒΚ είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Επιτροπής (www.bioethics.gov.cy)

Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου

Η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής Κύπρου ιδρύθηκε το 2001, σύμφωνα με τον Περί Βιοηθικής (Ίδρυση και Λειτουργία Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής) Νόμο του 2001 (Ν.150 (I)/2001). Ο Νόμος αυτός τροποποιήθηκε με τον Νόμο 53 (I) /2010 και με ημερομηνία έναρξης της ισχύος του τη 18η Ιουνίου 2010. Η ΕΕΒΚ είναι ανεξάρτητο σώμα το οποίο δεν υπόκειται στον διοικητικό έλεγχο οποιουδήποτε υπουργείου, ανεξάρτητου λειτουργού, τμήματος ή υπηρεσίας. Ο Πρόεδρος και τα 12 μέλη της ΕΕΒΚ διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο για θητεία τεσσάρων ετών, με δικαίωμα επαναδιορισμού. Τα Μέλη της ΕΕΒΚ για την περίοδο 14/07/2011 έως 13/07/2015 διορίστηκαν με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 14/07/2011, η οποία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 21/10/2011.

Αποστολή της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου είναι η διαρκής παρακολούθηση, έρευνα, συστηματική ανάλυση και αξιολόγηση των θεμάτων και προβλημάτων που σχετίζονται με την επιστημονική έρευνα, πρόοδο και εφαρμογή των επιστημών της βιοτεχνολογίας, της βιολογίας, της ιατρικής, της γενετικής και της φαρμακευτικής, καθώς επίσης και την ανθρώπινη παρέμβαση στη βιολογική διαδικασία και στον ανθρώπινο γονότυπο και τη διερεύνηση των ηθικών, δεοντολογικών, κοινωνικών, ανθρωπιστικών και νομικών διαστάσεων τους.

Επιπρόσθετα, με βάση το άρθρο 16 του Νόμου που προνοεί για την κύρωση της Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και της Αξιοπρέπειας του Ανθρώπου αναφορικά με την εφαρμογή της Βιολογίας και Ιατρικής (Ν.31(III)/2001), «έρευνα πάνω σε πρόσωπο δύναται να αναληφθεί μόνο αν όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις πληρούνται: (iii) η ερευνητική μελέτη έχει εγκριθεί από το αρμόδιο σώμα μετά από ανεξάρτητη εξέταση της επιστημονικής της αξίας, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης της σημασίας του στόχου της έρευνας, και πολυθεματικής αναθεώρησης της ηθικής αποδοχής της.....». Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κυρωτικού Νόμου, αρμόδιο σώμα είναι η Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής.

Παρόμοια, το άρθρο 14, εδάφιο 1, του Νόμου που προνοεί για την Κατοχύρωση και Προστασία των Δικαιωμάτων των Ασθενών και περί Συναφών Θεμάτων (Ν. 1 (i)/2005), προνοεί όπως συμμετοχή ασθενούς σε επιστημονική έρευνα ή πειραματική θεραπεία επιτρέπεται μόνο υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Μία εκ των προϋποθέσεων που θέτει ο Νόμος είναι όπως «η ερευνητική μελέτη έχει εγκριθεί από το αρμόδιο σώμα μετά από ανεξάρτητη εξέταση της επιστημονικής της αξίας, συμπεριλαμβανομένης αξιολόγησης της σημασίας του στόχου της έρευνας, και πολυθεματικής αναθεώρησης της ηθικής αποδοχής της».

© Γιώργος Τσαγγάρης

© Γιώργος Τσαγγάρης

Διεθνές Φεστιβάλ Animation και ASIFA Κύπρου:

«Όψεις του Κόσμου»

του Γιώργου Τσαγγάρη

Πραγματοποιήθηκε στις 23 Νοεμβρίου 2013, στο Κτήριο Διοίκησης της Ελληνικής Τράπεζας στη Λευκωσία, η έναρξη των δραστηριοτήτων του Εθνικού Κέντρου ASIFA Κύπρου (Association Internationale du Film d'Animation). Η εναρκτήρια εκδήλωση περιλάμβανε έκθεση έργων του Bordo Dvornikovic, ενός από τους σημαντικότερους δημιουργούς κινουμένων σχεδίων (animation) στην Ευρώπη. Τα εγκαίνια της έκθεσης τέλεσε ο διευθυντής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού κ. Παύλος Παρασκευάς. Στην εκδήλωση απηύθυνε επίσης χαιρετισμό η κα Vesna Dvornikovic, Γενική Γραμματέας του διεθνούς Οργανισμού ASIFA, που συνδέεται ως μη Κυβερνητικός Οργανισμός με την UNESCO.

Το Διεθνές Φεστιβάλ animation της Κύπρου «Όψεις του Κόσμου» («Animafest Cyprus: Views of the World») γεννήθηκε το 2002 ως το πρώτο φεστιβάλ ντοκιμαντέρ της Κύπρου, σε ένα μικρό χωριό, στην αυλή του Κύπριου χαρακτήρα Χαμπή. Ονομαζόταν, τότε, Μικρό Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ. Αργότερα, μετονομάστηκε σε Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ και Κινουμένων Σχεδίων Υπαιθρου «Όψεις του Κόσμου». Μέχρι τις μέρες μας συνεχίζει να προσελκύει ένα ποικιλόμορφο κοινό από ένα ευρύ κοινωνικό φάσμα.

Από το 2011 το φεστιβάλ επικεντρώνεται αποκλειστικά στην τέχνη του animation και αποτελεί την κύρια πλατφόρμα προβολής της συγκεκριμένης καλλιτεχνικής έκφρασης στην Κύπρο, με τη στήριξη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Από την πρώτη παρουσίασή του το 2002, το Φεστιβάλ συνδιοργανώνεται με το Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή (www.hambisprintmakingcenter.org.cy).

Το Animafest Cyprus έχει σκοπό να γνωρίσει στο Κυπριακό κοινό την τέχνη του animation, στηρίζοντας την πολιτιστική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του τομέα στη χώρα. Με αυτό το σκοπό συστάθηκε το διεθνές διαγωνιστικό τμήμα του φεστιβάλ και η διεθνής κριτική επιτροπή. Το πρόγραμμα παρουσιάζει επιλεγμένα έργα κορυφαίων δημιουργών από όλο τον κόσμο. Από το 2013 περιλαμβάνεται Κυπριακό διαγωνιστικό τμήμα, το οποίο επικεντρώνεται σε Κύπριους δημιουργούς. Τα χρηματικά βραβεία για το Διεθνές και το Κυπριακό διαγωνιστικό μέρος χορηγούνται από την Ελληνική Τράπεζα.

Πέραν του διεθνούς φεστιβάλ, διοργανώνονται ποικίλες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του χρόνου, όπως:

- «Το Διεθνές Φεστιβάλ Animation Κύπρου Ταξιδεύει» («Animafest Cyprus on tour»), όπου παρουσιάζονται οι καλύτερες ταινίες του καλοκαιρινού φεστιβάλ σε διάφορες τοποθεσίες σε ολόκληρη την Κύπρο, όπως σχολεία, σινεμά, φεστιβάλ κινηματογράφου, γκαλερί, κλπ, πάντοτε σε μη κερδοσκοπικές διοργανώσεις.
- Παιδικά εκπαιδευτικά εργαστήρια κινουμένων σχεδίων.
- Ακαδημαϊκό φόρουμ για το σινεμά animation στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, στο οποίο συμμετέχουν ακαδημαϊκοί από την Κύπρο και το εξωτερικό. Αυτό το forum διοργανώνεται σε συνεργασία με το Media Desk Cyprus και το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου.
- Εκθέσεις διακεκριμένων δημιουργών από την Κύπρο και το εξωτερικό, με masterclasses και ειδικά αφιερώματα.

Σε αναγνώριση της έντονης παρουσίας και δραστηριότητας του Φεστιβάλ, ιδρύθηκε τον Μάιο 2013 το Εθνικό Κέντρο ASIFA Κύπρου, κατόπιν σχετικού ψηφίσματος στον διεθνή Οργανισμό ASIFA. Αντιπρόσωπος της Κύπρου στο διεθνές συμβούλιο ASIFA είναι ο κ. Γιώργος Τσαγγάρης, καλλιτεχνικός διευθυντής του διεθνούς Φεστιβάλ animation Κύπρου.

Στιγμιότυπο από τις προβολές του διεθνούς φεστιβάλ κινουμένων σχεδίων υπαίθρου που πραγματοποιήθηκε 18 – 21 Ιουλίου 2013 στο Πρασσιό της Αυδήμου και στο Columbia Beach Resorts στο Πισσούρι.

© Παναγιώτης Μηνάς

Ο Bordo Donnikovic μαζί με φοιτητές του Πανεπιστημίου Λευκωσίας. Ο διακεκριμένος και βραβευμένος εικονογράφος και σχεδιαστής κινουμένων σχεδίων υπήρξε ένας από τους πρωτεργάτες του Κροατικού animation και για πολλά χρόνια μέλος του συμβουλίου της ASIFA. Η ταινία του «Curiosity» (1966) συμπεριλήφθηκε σε ένα πρόγραμμα με τις 84 καλύτερες ταινίες μικρού μήκους animation στην ιστορία, με τίτλο «Jewels of a Century», και προβλήθηκε στο φεστιβάλ του Annecy το 2000.

© Γιώργος Τσαγγάρης

Από την εναρκτήρια εκδήλωση του Εθνικού Κέντρου ASIFA Κύπρου στο Κτήριο Διοίκησης της Ελληνικής Τράπεζας στη Λευκωσία © Χ. Σαββίδης

ASIFA

(Association Internationale du Film d'Animation)

Η ανάγκη των καλλιτεχνών σε δύσκολες εποχές να επικοινωνήσουν μέσω της τέχνης του animation οδήγησε στη γένεση της ASIFA το 1960, που συνδέεται με την UNESCO ως διεθνής μη κυβερνητικός οργανισμός. Σημαντικές προσωπικότητες, πρωτοπόροι της τέχνης του animation, όπως ο Norman McLaren, John Halas κ.ά, ήταν ορισμένοι από τους ιδρυτές. Κύριος στόχος του οργανισμού είναι η συνένωση των ανθρώπων μέσα από την τέχνη και η συμβολή στη δημιουργία συνθηκών για την παγκόσμια ειρήνη. Ο οργανισμός της ASIFA στις μέρες μας συμβάλλει καθοριστικά στη διαμόρφωση και εξέλιξη του animation, διαδραματίζοντας πρωταγωνιστικό ρόλο στη διεθνή σκηνή, με εθνικά κέντρα σε σχεδόν 40 χώρες.

Μέσω των εθνικών της κέντρων και του ιστορικού της αρχείου, η ASIFA διοργανώνει εκπαιδευτικά εργαστήρια, αφιερώματα, εκθέσεις, φεστιβάλ, ακαδημαϊκά φόρα και άλλες δραστηριότητες. Το 1985 καθιερώθηκε το βραβείο ASIFA, το οποίο απονέμεται έκτοτε σε ετήσια βάση σε εξέχουσες προσωπικότητες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη της τέχνης του animation. Εκδίδεται επίσης το διεθνές περιοδικό ASIFA, με νέα και πληροφορίες για τον κόσμο του animation διεθνώς.

Κυπριακή Ομοσπονδία Συνδέσμων, Ομίλων και Κέντρων για την UNESCO (CYFUCA)

Εθελοντική Προσφορά στην Προώθηση των Ιδεωδών της UNESCO

της Μαρίνας Χριστοφίδη

Αντιπροέδρου CYFUCA

Το Κίνημα Εθελοντών των Ομίλων, Συνδέσμων και Κέντρων για την UNESCO, αντιπροσωπεύοντας την κοινωνία των πολιτών δραστηριοποιείται σε κάθε κράτος με στόχο την ευαισθητοποίηση και κινητοποίηση των κυβερνήσεων, οργανισμών, ομάδων και ατόμων για τη δημιουργία μιας κουλτούρας ειρήνης, συνεργασίας και αειφόρου ανάπτυξης σε τοπικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο.

Η Κυπριακή Ομοσπονδία Συνδέσμων, Ομίλων και Κέντρων για την UNESCO (Cyprus Federation of Clubs, Centers and Associations for UNESCO – CYFUCA) με την υποστήριξη της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής για την UNESCO άρχισε τη δράση της κατά τη δεκαετία του '80. Κύριος σκοπός της, η πληροφόρηση του κυπριακού κοινού για τις δραστηριότητες, τους στόχους και της αρχές του Παγκόσμιου Κινήματος Ομίλων, Συνδέσμων και Κέντρων για την UNESCO.

Στο πλαίσιο της νέας πραγματικότητας, που διαμορφώθηκε τα τελευταία χρόνια μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι δραστηριότητες των Συνδέσμων για την UNESCO στην Κύπρο έχουν ως στόχο την ανάπτυξη μιας πιο ανεκτικής, δίκαιης και ασφαλούς κοινωνίας μέσα από τον διαπολιτισμικό διάλογο. Σε συνεργασία με την Παγκόσμια Ομοσπονδία Ομίλων, Συνδέσμων και Κέντρων για την UNESCO (World Federation of Clubs, Centers and Associations for UNESCO – WFUCA), καταβάλλονται προσπάθειες για την ευαισθητοποίηση όλων σε θέματα σεβασμού της διαφορετικότητας και προώθησης της συνεργασίας ανάμεσα στους ανθρώπους μέσω της εκπαίδευσης, της επιστήμης και του πολιτισμού.

Στα πλαίσια της δράσης της ως μέλος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας και της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας (European Federation of Clubs, Centers and Associations for UNESCO – EFUCA), η Κυπριακή Ομοσπονδία συμμετέχει στο πρόγραμμα δράσης που έχει ως στόχο την ευαισθητοποίηση των ανθρώπων για τον σημαντικό ρόλο που έχει ο καθένας να επιτελέσει στην παγκόσμια αλληλεγγύη, συνεργασία και ανάπτυξη.

Η Κύπρος, μέσω της Ομοσπονδίας Συνδέσμων για την UNESCO, πρωτοστάτησε στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας και ανέλαβε μετά από εκλογές την προεδρία μέχρι το 2008. Εξελέγη στην αντιπροεδρία της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας για την περιφέρεια της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής μέχρι το 2003, ενώ εξελέγη στην προεδρία της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας μέχρι το 2015.

Σήμερα η Κύπρος κατέχει τη Γενική Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας, θέση στην οποία εξελέγη το 2012, έχοντας την ευθύνη του συντονισμού της δράσης των Ομίλων, Συνδέσμων και Κέντρων για την UNESCO για την Ευρώπη και την Βόρεια Αμερική.

Πρωθώντας για χρόνια με συνέπεια τα ιδεώδη και τα προγράμματα της UNESCO, η Κυπριακή Ομοσπονδία σε συνεργασία με την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή UNESCO συμμετέχει σε πληθώρα εκδηλώσεων, συναντήσεων και συνεδρίων τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό με τη συμμετοχή διεθνών αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού και Παγκόσμιου Κινήματος Ομίλων για την UNESCO. Προτεραιότητα της Κυπριακής Ομοσπονδίας είναι η συνεργασία με τη νεολαία μέσα από την εκπαίδευση καθώς και μέσα από ευρωπαϊκά και παγκόσμια προγράμματα και εκδηλώσεις για τη νεολαία, με στόχο την

προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου και του σεβασμού της διαφορετικότητας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της παγκόσμιας ηθικής. Από τη δεκαετία του '80 η Κυπριακή Ομοσπονδία συμμετείχε σε όλα τα συνέδρια της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας (Ιαπωνία, Ισπανία, Σενεγάλη, Ρουμανία, Ρωσία, Κύπρος, Ελλάδα και Βιετνάμ). Οργάνωσε το 2001 στη Λεμεσό ευρωπαϊκό συνέδριο με θέμα τον διαπολιτισμικό διάλογο και τα ανθρωπίνια δικαιώματα στον 21ο αιώνα (Intercultural Dialogue and Human Rights in the 21st Century). Το 2003 οργάνωσε στη Λεμεσό το 6ο Συνέδριο της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Συνδέσμων, Ομίλων και Κέντρων για την UNESCO με κύριο θέμα την πολιτισμική διαφορετικότητα (UNESCO CLUBS: A Bridge for Cultural Diversity) και τους τρόπους με τους οποίους το κίνημα εθελοντών για την UNESCO μπορεί να βοηθήσει στην ειρήνη.

Το 2010 η Κυπριακή Ομοσπονδία διοργάνωσε διεθνές συνέδριο με θέμα: «Παγκόσμια Μετανάστευση και Πρόσφατες Τάσεις» (Global Immigration and Recent Trends) σε μια προσπάθεια κατανόησης του φαινομένου των μεταναστών και της ανάγκης προώθησης και ανάπτυξης διαπολιτισμικού διαλόγου και ομαλής κοινωνικής ενσωμάτωσης των μεταναστών. Το συνέδριο διοργανώθηκε με την υποστήριξη των Εθνικών Επιτροπών για την UNESCO Κύπρου, Ελλάδας, Ρουμανίας και Ιταλίας, στην παρουσία αντιπροσώπων κυβερνητικών αρχών της Κυπριακής Δημοκρατίας και Δικαστών, της ηγεσίας του Παγκόσμιου Κινήματος Ομίλων για την UNESCO, των Εταιρικών Σχολείων για την UNESCO στην Κύπρο, καθώς και αντιπροσώπων του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (International Organization for Migration – IOM) και του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Το ψήφισμα που υιοθετήθηκε στο συνέδριο κάνει αναφορά στην ανάγκη κινητοποίησης και ευαισθητοποίησης κυβερνήσεων, κυβερνητικών και μη-κυβερνητικών οργανισμών καθώς και πολιτών και της νεολαίας για την ορθή αντιμετώπιση του φαινομένου της παγκόσμιας μετανάστευσης.

Το 2011 η Ομοσπονδία συμμετείχε στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα τα ανθρωπίνια δικαιώματα και τη βίαιη συμπεριφορά και την κοινωνική και εκπαιδευτική πτυχή τους, το οποίο διοργανώθηκε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Λευκωσία με τη στήριξη της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής UNESCO, της Έδρας UNESCO για την Ισότητα και Ενδυνάμωση των Φύλων του Πανεπιστημίου Κύπρου και άλλων φορέων. Επίσης, η Κυπριακή Ομοσπονδία συμμετείχε στις εκδηλώσεις της Κυπριακής Προεδρίας το 2012 σε σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά.

Στα πλαίσια του σχεδίου δράσης 2011-2015 για την Παγκόσμια Ηθική (Global Ethics), η Κυπριακή Ομοσπονδία συμμετέχει σε όλες τις βασικές συνιστώσες του προγράμματος «Global Ethics» που τέθηκαν κατά το 8ο παγκόσμιο συνέδριο που οργανώθηκε στο Βιετνάμ το 2011. Αυτές έχουν σχέση με την ευαισθητοποίηση των πολιτών και την κατανόηση των δυνατοτήτων τους και του ρόλου που ο καθένας έχει να επιτελέσει στα πλαίσια της βασικής ανάγκης να υπάρξει ενεργοποίηση σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, ώστε οι άνθρωποι ως μέλη της τοπικής αλλά και παγκόσμιας κοινωνίας να αναπτύξουν την επικοινωνία μεταξύ τους και να εκδηλώσουν την αναγκαία διαδραστικότητα (interaction), παραμερίζοντας τις διαφορές που τους χωρίζουν και προωθώντας κοινά προγράμματα δράσης μέσα από την αλληλοκατανόηση, την αποδοχή και την ανοχή της διαφορετικότητας, με σκοπό την αειφόρο ανάπτυξη για τις σημερινές και τις μελλοντικές γενεές.

Τον Μάρτιο 2013 η Κυπριακή Ομοσπονδία συμμετείχε στην 33η Παγκόσμια Διάσκεψη του Εκτελεστικού Συμβουλίου της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας και στο διεθνές συνέδριο με θέμα τη διεθνή γλώσσα μουσικής και τέχνης για την παγκόσμια ηθική, που έλαβε χώρα στην Ιταλία, όπου υιοθετήθηκε ψήφισμα για την ανακήρυξη Διεθνούς Ημέρας για την Παγκόσμια Ηθική (Global Ethics). Τον Ιούλιο 2013 συμμετείχε στο Φόρουμ Ασίας και Ευρώπης σε θέματα Παγκόσμιας Ηθικής στην εκπαίδευση.

Σημαντική επίσης ήταν η συμμετοχή της Κύπρου στο Διεθνές Φόρουμ με θέμα την Παγκόσμια Ηθική (Global Ethics) που πραγματοποιήθηκε στο Καζακστάν τον Αύγουστο 2013 και το οποίο ήταν αφιερωμένο στην έναρξη της Διεθνούς Δεκαετίας για την Επαναπροσέγγιση των Πολιτισμών (2013-2022), με τη συμμετοχή της Γενικής Διευθύντριας της UNESCO κας Irina Bokova. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου, η

η Κύπρος συμμετείχε στο συντονισμό συζητήσεων με στόχο την εξεύρεση κοινής πλατφόρμας επικοινωνίας, συνεργασίας και δράσης για την κοινωνική ειρήνη, την οικονομική ευμάρεια και την ανάπτυξη.

Κατά τη διάρκεια της 37ης Γενικής Διάσκεψης της UNESCO, που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο 2013 στο Παρίσι, ο Πρόεδρος της Κυπριακής Ομοσπονδίας κ. Γιώργος Χριστοφίδης, υπό την ιδιότητα του ως Πρόεδρος της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Συνδέσμων και Ομίλων για την UNESCO, προσφώνησε τη Γενική Συνέλευση και αναφέρθηκε στη σημαντική προσφορά της Κύπρου και άλλων χωρών στην προώθηση των ιδεωδών της UNESCO και στην προσπάθεια του παγκόσμιου κινήματος να εμπεδώσει την ανάγκη για ένα πλαίσιο αρχών που θα βοηθήσουν στην επαναπροσέγγιση των λαών.

Επόμενος σημαντικός σταθμός για το Κίνημα Εθελοντών των Ομίλων, Συνδέσμων και Κέντρων για την UNESCO θα είναι η 34η Παγκόσμια Διάσκεψη του Εκτελεστικού Συμβουλίου της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας, η Διάσκεψη του Εκτελεστικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας και το Διεθνές Συνέδριο με θέμα την παγκόσμια ηθική και τον ρόλο των κοινωνικών μέσων δικτύωσης που θα πραγματοποιηθούν στις ΗΠΑ, τον Μάρτιο 2014. Η Κυπριακή Ομοσπονδία θα συμμετάσχει σε όλες τις πιο πάνω διοργανώσεις.

37η Γενική Διάσκεψη της UNESCO
© Αντιγόνη Πολυεική

Επίσκεψη της CYFUCA στο Λανίτειο Λύκειο Λεμεσού
© CYFUCA

8ο Παγκόσμιο Συνέδριο της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας © CYFUCA

Άλλες Εθνικές Επιτροπές Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO: Δράσεις και Προγράμματα

της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής UNESCO

Η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO, ο επίσημος εκπρόσωπος του Διεθνούς Οργανισμού στην Ελλάδα συστάθηκε το 1991, με βασικά όργανά της το Διοικητικό Συμβούλιο, την Ολομέλεια και τον Πρόεδρο και έκτοτε δραστηριοποιείται αδιάλειπτα. Συνεργάζεται με τα 7 αρμόδια σε θέματα UNESCO Υπουργεία, ήτοι τα Υπουργεία Εξωτερικών, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού, Εσωτερικών, Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, καθώς και με πλήθος άλλων φορέων, μεταξύ των οποίων οι Γενικές Γραμματείες Ισότητας των Φύλων, Νέας Γενιάς, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τα Ελληνικά Τμήματα του ICOMOS, του ICOM, του ITI, του CID και του IMC, με στόχο τη διάχυση των προγραμμάτων και των Πολιτισμού, των Επιστημών και της Επικοινωνίας.

Πρόεδρος της Επιτροπής, από τον Οκτώβριο του 2004, είναι η ιδιαίτερα δυναμική και δραστήρια Αικατερίνη Τζιτζικώστα, με πολυετή εμπειρία σε θέματα διοίκησης στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, καθώς και στον χώρο των ΜΚΟ. Ενδεικτική μάλιστα της αναγνώρισης της συνεισφοράς της Προέδρου της Επιτροπής στο έργο του Διεθνούς Οργανισμού ήταν η συμπερίληψή της στην έκδοση της UNESCO με τίτλο «60 Women contributing to the 60 years of UNESCO – Constructing the Foundations of Peace».

Στο πλαίσιο της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής για την UNESCO λειτουργούν πέντε Επιτροπές, που αντιστοιχούν σε ισάριθμα διεθνή προγράμματα του Οργανισμού. Αυτές είναι: η Επιτροπή «Μνήμη του Κόσμου», η Επιτροπή για τον Σχεδιασμό Συστήματος Προειδοποίησης και Πρόληψης Παλιρροϊκών Κυμάτων και τον Προσδιορισμό Γεωγραφικών Σημείων Ελέγχου, η Επιτροπή «Άνθρωπος και Βιόσφαιρα», η Υδρολογική Επιτροπή, η Επιτροπή του Προγράμματος «Διαχείριση Κοινωνικών Μετασχηματισμών», καθώς και η Επιτροπή Νέων, που απαρτίζεται από εκπροσώπους της νέας γενιάς, ιδιαίτερα ευαίσθητοποιημένους στα θέματα που άπτονται του Διεθνούς Οργανισμού.

Παράλληλα, η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO, για την προώθηση των προγραμμάτων και προτεραιοτήτων της UNESCO εστιάζει στη συνεργασία με Ιδρύματα και φορείς σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, αναπτύσσει συνέργειες με μη κυβερνητικούς οργανισμούς, επιδιώκει τη διασύνδεση με την «κοινωνία των πολιτών», ενώ ιδιαίτερα εποικοδομητική είναι η συνεργασία της με τις ξένες διπλωματικές αντιπροσωπείες στην Ελλάδα, καθώς και με το Περιφερειακό Γραφείο της UNESCO στη Βενετία. Επιπλέον, διοργανώνει πληθώρα Διασκέψεων, Διεθνών Συνεδρίων και Ημερίδων, θέτει υπό την αιγίδα της εκπαιδευτικές, πολιτιστικές, περιβαλλοντικές και επιστημονικές δράσεις, εκπροσωπείται στα Όργανα και τις Επιτροπές του Διεθνούς Οργανισμού και συμμετέχει σε μεγάλα Διεθνή Συνέδρια και Φόρα.

Ενδεικτικά ως προς τις δράσεις της μπορούμε να αναφέρουμε, για τον τομέα της Εκπαίδευσης, την προώθηση του θεσμού των Συνεργαζόμενων Σχολείων με την UNESCO (ASPnet). Έχοντας αναπτύξει ένα Δίκτυο που αριθμεί 100 εκπαιδευτικά ιδρύματα πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, διοργανώνει, από το

2000, μαθητικό Συμπόσιο, η θεματική του οποίου ορίζεται βάσει των ετήσιων προτεραιοτήτων του Διεθνούς Οργανισμού, δίνοντας έτσι σημαντική ώθηση στη συνεργασία και διασύνδεση μεταξύ των σχολείων του Δικτύου. Σε επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, έχει ιδρύσει και συνεργάζεται στενά με 11 Πανεπιστημιακές Έδρες UNESCO, που λειτουργούν στην ελληνική επικράτεια, στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, στο Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών, στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, στο Πανεπιστήμιο Πατρών, στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Στον τομέα των Φυσικών Επιστημών, άξια μνείας, κατά τα πρότυπα της διεθνούς συνεργασίας της UNESCO και της L'OREAL, είναι η συνεργασία της Επιτροπής, από το 2006, με τη L' OREAL Hellas, για τη θεσμοθέτηση των Ελληνικών Βραβείων «L'OREAL Hellas-E.E.E. για την UNESCO για τις Γυναίκες στην Επιστήμη», που βραβεύουν σε ετήσια βάση τρεις νέες γυναίκες επιστήμονες, για την καινοτόμα έρευνά τους στον τομέα των Βιοεπιστημών και των Επιστημών των Υλικών. Στον τομέα των Κοινωνικών Επιστημών, η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO διαδραμάτισε καίριο ρόλο στην ενεργοποίηση του Παρατηρητηρίου της UNESCO για τη Γυναίκα, τον Αθλητισμό και τη Φυσική Αγωγή, ενώ έχει επιμεληθεί και μεταφράσει πληθώρα εκδόσεων της UNESCO, μεταξύ των οποίων, τη μετάφραση στα ελληνικά της έκδοσης «Human Rights: Questions and Answers». Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η Πρόεδρος της Ε.Ε.Ε. για την UNESCO εκπροσωπεί την Ελλάδα στη Διακυβερνητική Επιτροπή του Προγράμματος MOST.

Στον τομέα του Πολιτισμού, σημαντική υπήρξε η συμβολή της Επιτροπής στην εγγραφή της Μεσογειακής Διατροφής στον Κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO το 2010. Επιπλέον, σημαντική πρωτοβουλία της Επιτροπής αποτελεί η συνέργεια με την ΜΚΟ «Geo Routes Cultural Heritage Journeys Institute», ως προς τα πολιτιστικά οδοιπορικά «Geo-Routes», που έχουν ως στόχο την ανάδειξη της Πολιτιστικής και Φυσικής κληρονομιάς της Ελλάδας και την ενίσχυση των τοπικών κοινωνιών, μέσα από ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα Εθελοντισμού και Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης. Η συνέργεια αυτή επελέγη μάλιστα ως πρότυπο βέλτιστης πρακτικής από τον Αναπληρωτή Γενικό Διευθυντή της UNESCO σε θέματα Εξωτερικών Σχέσεων κ. Eric Falt, και παρουσιάστηκε κατά τη

Συνάντηση των Εθνικών Επιτροπών, στο πλαίσιο της 37ης Γενικής Διάσκεψης του Διεθνούς Οργανισμού, που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2013.

Στον τομέα της Επικοινωνίας, σημαντική επιτυχία της Επιτροπής αποτέλεσε η ανακήρυξη από την UNESCO των εξής Επετειακών Ετών: Έτος Παπανικολάου 2012, Έτος Καβάφη 2013 και Έτος Ελ Γκρέκο 2014, για τον εορτασμό των οποίων διοργάνωσε και προγραμματίζει την υλοποίηση πληθώρας εκδηλώσεων, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Επίσης αναφορικά με τα θέματα νεολαίας αξίζει να υπογραμμίσουμε ότι η εκπροσώπηση της Ελλάδας κατά τη διάρκεια του 8ου Φόρουμ Νεολαίας της UNESCO (29-31 Οκτωβρίου 2013) από μέλος της Επιτροπής Νέων της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής για την UNESCO, υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχημένη. Επιπλέον, πολύ σημαντική ελληνική διάκριση αποτέλεσε η επιλογή μεταξύ 1.532 προτάσεων από όλον τον κόσμο και παρουσίαση του ελληνικού project με τίτλο «Training for Developing Youth Reporting Capacities (You.Re.Ca.)», του ΜΚΟ «Youthnet Hellas» κατά τη διάρκεια του προαναφερθέντος Φόρουμ. Το εν λόγω project κατάφερε, κατόπιν ισχυρού lobbying της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής για την UNESCO, να ξεχωρίσει μεταξύ των 15 τελικών προτάσεων και να είναι ένα εκ των τριών που απέσπασαν από την περιοχή Ευρώπης και Βορείου Αμερικής το βραβείο «8th UNESCO Youth Forum Label». Στόχος του «You. Re.Ca» είναι η εκπαίδευση Νέων, επικεφαλής νεανικών οργανώσεων ή ΜΚΟ από τρίτες χώρες, στη σύνταξη Εθνικών Αναφορών Νεολαίας, κατά το πρότυπο της Ετήσιας Αναφοράς Νεολαίας, που συντάσσει για την Ελλάδα, από το 2010, ο εν λόγω ΜΚΟ.

Κλείνοντας, με μεγάλη χαρά η Ελληνική Εθνική Επιτροπή για την UNESCO χαιρέτισε τη σημαντική διεθνή διάκριση της ασκούμενης στην Ελληνική Εθνική Επιτροπή, κας Ειρήνης Γκάτση, μέλους της Επιτροπής Νέων της Ελληνικής Εθνικής Επιτροπής για την UNESCO και αποφοίτου του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πάντειου Πανεπιστημίου, η οποία, στο πλαίσιο του «Φεστιβάλ PLURAL+» 2013, που συνδιοργανώνουν σε ετήσια βάση ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών για τη Συμμαχία των Πολιτισμών (UNAOC) και ο Διεθνής Οργανισμός για τη Μετανάστευση (IOM), απέσπασε τα βραβεία «Universal Forum of Cultures Foundation Award» και «Media Education Center of Belgrade Award», για την ταινία μικρού μήκους με τίτλο «Drop it».

Πρόεδρος
Λουκία Χατζηγαβριήλ

Γενικός Γραμματέας
Πάυλος Παρασκευάς

Μέλη

Στέλιος Γεωργιάδης, Υπουργείο Εξωτερικών
Πάυλος Δαπόλας, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
Δημήτρης Μιχαηλίδης, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Μαρίνα Πολυδώρου, Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών
Μαρίνα Σολομίδου-Ιερωνυμίδου, Τμήμα Αρχαιοτήτων

Λειτουργοί
Θέκλα Παπαντωνίου
Αντιγόνη Πολυνείκη